

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint 3-szor u. m. kedden, esütőnapon és szombaton déln. Ára évenként 3 ft. o. é. Hirdetési ár: 5 hasábos sorért 1-ör 7 kr., 2-ör 6 kr., 3-ör 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

A „nyilte” cikkek sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Politikai szemle.

□ Mig Londonban a Westminsteri apátság sirboltja örök nyugalomra fogadja a többnyire papir-menkövekkel s festett villámokkal toborzókat lortdot, az öreg Palmerstont, a ki mint angol minister, Anglia érdekeinek, jobban mondva érdeklődésének igazán buzgó előmozdítója lehetett, a ki még azt is elmondhatta magáról, hogy az újonnan alakult Olaszországot lehetőleg rokonszenvenben részesítette; de a kinek emléké az általa kétszer cserben hagyott Lengyelország — Európa e vérében — áldani bizonyára nem fogja: — addig Bécsben is egy nem ugyan híres, de vállalatában szerencsétlen külügyministert, Boul Schauenstein grófot temetik.

Minél inkább sikerült Palmerston lordnak Anglia befolyásának fentartása, annál inkább enyészett Austria tekintélye Buol gróf alatt különösen Németországban, s a tért, melyet ő ott elveszített, részint Bismarck, részint a német nemzeti egyet foglalta el.

A német nemzeti egyet legközelebbi frankfurti közgyűlése — úgy látszik — nem kis fontossággal bír. Legnevezetesebb mindenestre az, hogy a nemzetgyűlés elnapolta a porosz vezérséget addig, ameddig a német nemzeti ministerium nem a

A „Kronstädter Zeitung” 169-dik számában írja, hogy brassói uniobarakok, a szerkesztőség loyálisára hivatkozva, felszólították: közölné lapjában egész terjedelmében azon cikkeket, melyeket a „Kolozsvári Közlöny”-ben közlebből a „szász publicisták és a szász politika” czim alatt írtam, s „miután a kiadó késznek nyilatkozott e végett mellékletet adni”, az első cikket közli is. Egyszersmind azonban „Eine Duplik” czim alatt viszontfeleltre méltatja újabban fejtegetett szerény nézetemet, természetesen azért, hogy olvasói előtt a lehetőség érvénytelenítse azokat.

Addig is, mig a duplik-cikkek, — melyekből még csak két közleményt láttam, s melyeknek folytatása ígértetik, — teljes egész gyanánt előttem állanak, s megítélhetném, valjon az ügy érdekében legkevésbé is kívánatos-e az eszmecserét folytatnom: lovacsa köteleseggemnek ismerem köszönetemet nyilvánítani a „Kronst. Ztg.”-nak egy méltányos megjegyzésért.

A „Hermanstädter Zeitung” ugyanis — a Schmidt H. ur szellemében — azt mondta

dek-
övet-
sze-
rábbi

ónak
elő-
azon
icis-
csés

lül a
mél-
tünk
ek
ki-

erm.
ági
isti-
való
ldön
gyé-
abár
isen

Melléklet a „K. Közlöny” 129-dik számához.

A „K. Közlöny” magán távsürgönye.

Feladatott: N.-Szebenben 1865 nov. 2-án d. u. 3 óra 15 p.
Megérkezett: nov. 2-án d. u. 3 óra 30 p.

A szász nemzeti egyetem mai gyűlésében terjesztetett elő és olvastatott fel a válaszfelirati tervezet, mely magasztalja az octoberi diplomát és februári patenst, a román nemzet becikkelyezését, a nyelvtörvényt, a megerősített választási törvényt. Elesen bírálja a mostani választási törvényt, nagy aggodalmi vannak, de a kiegyenlítés tekintetéből meghajol a szeptemberi császári nyilatkozvány előtt, s az országgyűlésre leendő követküldés mellett nyilatkozik. A szász nemzet municipalis alkotmányának előleges államjogi biztosítása mellett az unioba beleegyezik. Különvélemény adatott be. Erdemleges tárgyalás hétfőn.

Az ev. ref. tan. bet. Kolozsv.

szász, a román keresset a diplomata ismét foglalkozik.

Mexiko kiűritésének módjai még az 1864. ápril 10-ki conventio által szabályoztattak. Ezen egyezmény szerint a francia csapatok azon arányban hivatalnak vissza, a melyben Miksa császár az elvonulokat saját csapatai által képes pótolni. A végleges kiűrités csak azon érdekek teljes biztosítása után fog megtörténni, melyeknek védelmére a francziák Mexikot megszállották. Ez az egyetlen megfontolás, mely szerint Franciaország magatartását szabályozza. „Viszonylataink az Egyesült Államokhoz, mond a „France” olyanok, hogy reménytelenül lehet, miszerint, ha a mexikói császár-ság megszilárdítását komoly nehézségek akadályoznák, ezek nem az Egyesült Államok részéről fognak keletkezni.”

De ha a német és olasz kérdés újabb lendületet nyert, s a mexikói ügy is III. Napoleon böles diplomatiai tapintatot feltüntetett kerékvágásba jutni igérkezik, a pesti hongyülés előestéjén nálunk is élénkebb mozgalom mutatkozik; a pesti lapok a császár leérkezéséről s Pesten mulatása idejéről elmélkednek. E részben legérdekesebb a „P. L.” érte-
stülése, mely szerint Reymond F. ur cs. k. udv. titkár a legközelebbi napokban Buda-Pestre fog érkezni, hogy ő Felsegeik fogadására a szükséges előkészületeket a budai várpalotában megtegye. — Egy külföldi lapnak írják Bécsből: Udvari körökben nagy előkészületekkel foglalkoznak Császár és Császárné ő Felsegeik Pesten mulatása alkalmára. Általánosan a következő program van meghatározva. Császár ő Felsege 5-én fog Pestre érkezni, hogy 7-én az új akadémiái palotát, 10-én pedig az országgyűlést megnyissa. Amig az országgyűlés a verificatio munkálatait bevégezi, ő Felsege Bécsben fog időzni; ekkor azonban, Császárné ő Felsegével, a császári gyermekekkel és nagy kísérettel Pestre fog jönni, s a farsangot Budán tölti. A Császárné patronatusa alatt, ki a magyar nyelvet 2 évi tanulás után már szépen beszéli, a farsang alatt több fényes udvari bál és ünnepély fog tartatni.

ezéjén kívül magasabb érdek nem áll vala előttem, bizonyosan hálálatosabb tárgyat választottam volna.

Azt azonban nem tudom eléggé sajnálni, hogy a „Kronst. Ztg.” nem akarja elhinni, hogy igazi testvéri érzés sugallata, hogy a szász nemzet érdekeinek biztosítása iránti őszinte óhajítás volt az, mely a szász politikát bíráló cikkek forrásul szolgált.

Mi szerinte „hivatlanul avatkoztunk a szász nemzet házi ügyeibe,” s habár ezélunk nem kicsinylendő, mert veszélyes, végre is nem egyéb az, mint — szakadást idézni elő a szászok táborában!

Feledi azonban Trauschenfels ur, hogy épp az a baj, hogy ők nemcsak házi ügyeikkel foglalkoznak, hanem oly politikát űznek, mely a magyar szent korona, a magyar alkotmány, s az egész magyar nemzet jogait alterálja, törvényszerű alapjaiban fessegeti, hogy ne mondjuk: felforgatni és romok alá temetni akarja.

Fájdalom nagyon is fel vagyunk hiva, fájdalom a legsajnosabb indokok által fel vagyunk jogosítva: belészólani azokba a „házi dolgok”-ba, s aligha több jogunk nem lenne egész elkeseredéssel visszaszűjtani e vádat.

A szász politikusok a birodalmi egység eszméjét s érdekeit oly módon értelmezik, mely a Szent István történelmi jogalapon nyugvó birodalmát már mint geographiai fogalmat is nullificálja, s ez eszme mellett utolsó lehelletig akarnak küzdeni. Álláspontjuk a törvényesség terén kívül, a kegyadomány gyanánt vett octroyok terére van helyezve. A jogfolytonosság oly nemét akarják vitatni, mely irányunkban a jogeljárás elméletét érvényesítne. Erdélyt nemcsak azon szorosabb kapcsolatból, melybe Magyarország az 1848-ki szentesített törvényezik-
kek által hozatott, hanem még az 1791. 6. cz. ezen szavaiban: „tamquam ad sacram

regni Hungariae coronam pertinentem” körül-szabott tágabb viszonyból is kiszakítani s közvetlenül az austriai hercegséghez kapcsolni, illetőleg a reichsrath által egy közös birodalmi parlamentben beolvasztani szeretnék, s ma az absolutizmussal (1849—1860), holnap a tüneményes (Schein-) constitutiona-
lismussal (1862—1865) szövetkeznek, hogy dolgaikat s egyszersmind a midolgainkat is jól eligazíthassák.

Szép „házi dolgok” ezek, meg kell vallani! s így aztán, ha a „Kronst. Ztg.” is elfogadja azon ábrándot, miszerint a birodalmat újból alkotni, Magyarországot a hatalom jogán bekebelezni, a magyar törvényszerű alkotmányt a februári patenssel becserélni, a történelmi jogalapokat octroyáltakért megtagadni, szóval a legnagyobb államjogi kérdésekkel labdázni, a szász nemzet „házi dolgai” közé tartozik, a melyekbe joggal ne szólhatnánk bele; akkor csakugyan nem marad számunkra egyéb jog, mint a néma szemlélet, s anyagi türelem gyakorlásának joga, a mit — meglehet — tán a februári patens valamelyik népboldogító paragrafusában még meghagy nekünk, szegény magyaroknak.

De engedje meg nekünk a „Kronst. Ztg.”, hogy midőn jámbor kártyavárakkal ábrándozva, üszköt dob az ősi házának fedelére (mely a mi s még két öcsénk ősi házának fedelével közös), kiálthassunk át, hogy veszedelmes és tilos dologhoz fogott, s ha mindjárt biztosak lennénk is, hogy könnyelműség miatt csupán ő marad fedél nélkül, még akkor is csak egy igazi jó szomszéd kötelességét teljesítnék tán, ha — hivatlanul bár — beleszólanánk, hogy ezt a „házi dolgot” igazítsa bölsebben, a mint azt saját jólléte, s közös érdeink kívánják.

Avagy nincsenek többé közös érdekek, melyek sorsunkat összefűzik? Azon kapocs, mely a szász és magyar nemzet egymáshoz viszonyt századokon át biztosan és megnyugtatólag fentartá, tizenhét év zivatarai közben végképp elrozsdásodott volna?

Mi ugy hisszük, ugy érezzük, hogy e közös érdek, ez ősi kapocs a közelebbi politikai áradatok által még nem temetett egészen homoktorlatok alá, s még szólhatunk egymás házi dolgaihoz rozszakarat s elfogultság nélkül is, szólhatunk mint őszinte hű szomszédok, a kik kegyelettel emlékeznek a multra, s reménytel egy jobb jövőre, midőn talán ismét megértjük egymást.

Adja Isten mielőbb megérnünk e reményt, melyért a szász politikusok is bátran mondhatnának vagy egy imát a mi politikai hitvallásunk szerint is!

Halmágyi Sándor.

Lapszemle.

Schuselka programja. Bécs kilenczedik kerületének községházában oct. 29-én tartatott meg az első választógyűlés, egy Schuselka helyére választandó országgyűlési követ megválasztása tárgyában. A terem zsúfolva volt; a journalisták asztalát, rendes hosszúsága nem lévén elégséges, megkelle egy másodikkal toldani; az összes bécsi lapok egy vagy két referens által s több magyar és cseh lapok levelezők által valának képviselve. A feszültség nagy, s általános volt. Kíváncsiak valának, miként fogja Schuselka magatartását az új kormányhoz előadni, s miként fogja azon ezélatos birsztelések irányában igazolni, melyek őt utolsó időben választói előtt lehetetlenné akarák tenni. Vádolák őt, hogy a ministerium által megnyeretté magát; s egy bécsi lap állhatatlanságról s siralmas kedélypolitikáról vádolta, s ezen kettős oknál fogva két véteztet vezérezikben ellenzte újra megválasztását. Schuselkának azonban sikerült, 2 órai éles s fényes beszédben, melynek különben a szónoknál méltán bámult tömött előadását csak néha látszott a rajta uralgató szokatlan benső felindulás zavarni, magát egészen kitisztázni, az ő mostani nem változott, hanem korábbi lényéhez visszatért érzületét a viszonyok természetes következménye gyanánt feltüntetni a megtisztult politikai hitvallomását választóinak meggyőző erővel előadni. Beszédének, mely a mostani politikai helyzetnek kitűnő jellemzését foglalja magában, lényege mintegy következő volt: „Már 1861-ben, az első also austriai országgyűlési időszakban előre megmondandó azt, a mi most, a négy évi tévelygés után, bekövetkezett. Jaj Austraának, mondanék akkor a Császárhoz inté-

zett fölrat tárgyalásakor, ha még egyszer a népek vérével kell azt összeragasztani! Már akkor előrelátam a februári alkotmány lehetetlenségét, s kiemelém, hogy csak ő Felsegének személyes közbelépése fogja a békét Austria népei közt helyreállíthatni. Ő Felsege immár uralkodói teljhatalmában népei elé lépett: „En nektek egy törvényt adtam, azon biztos várakozásban, hogy az benneteket boldogokká s megelégedetteké fog tenni, s jóléteteket előmozdítani; tévedtem, belátom annak lehetetlenségét; én senkit sem akarok kényszeríteni, csinaljak most magatoknak egy jobb törvényt!” A mit Bach absolutismusa, Schmerling parlamentarismusa nem birt kivinni, azt most a népek szabad elhatározása hozza létre. Őt (Schuselkát) vádolják, hogy Bécsét decentralizálni, s így elnépteleníteni akarja. Az ellenkező áll. Ha Bécs Austria szabad népeinek központja lesz, akkor az mint valódi népváros fog diszlenni s gyarapodni. Habár az udvar bárom hónapig nem fogna is Bécsben székelni, mint mondják, ugy ezáltal Bécs jóléte nem fog megváltozni; mig másrészt egy szabad államban az uralkodónak is szabadságban kell tartatnia, s meg kell engedve lennie, hogy székhelyét ideiglenesen megváltoztathassa. A „Presse” felhívja választóimat, hogy engem interpelláljanak, vajjon az országgyűlések mellett vagyok-e, s igenlő esetében engem elkeressenek. Immár én csakugyan az országgyűlések mellett vagyok, s azt mondom, hogy az országgyűlések határozó erővel bírnak. Én foederalista vagyok, de a foederalismust így értem: közös célt közös eszközökkel s erővel tűzni. Minem vehetjük el s nem fogjuk azon népektől, melyek századokon át önálló nemzetek valának, történelmileg jelentékeny birodalmakat képeztek, szabadságukat s autonómiájukat elvenni? Mi németek tiltakozunk az ellen, hogy más népek elnyomói legyünk. Ha Austria nem lehet szabadon egyesített állam, ha előbb négy-öt nemzetet ki kell irtani, hogy Austria lehetséges legyen, akkor inkább omoljék szét; de nem fog szétomolni, mert a helyes út az egyezség: ő Felsege által ki van jelölve. Legyünk szabad-
elvűek mint Magyarország, s akkor vele az egyezés nem lesz nehéz!”

„S—ny.”

Vázlatok a székely nemzet alkotmányos életéből.

(Folytatás.)

Igy tehát még ekkor is — a XV. században t. i. — a székelyek ősi alkotmánya és szokásai, habár az idők folyama alatt kisebb-nagyobb mértékben eddig is folytonosan nyirbáltattak, meglehetősen épen valának. De igyekeztek is a székelyek azokat megőrizni, és helyesen! mert saját létük és fennmaradásukat is annak köszönhetik, hogy sokszor kardot rántva is küzdöttek, s vértüket s éltüket sem kimélték, csakhogy ezen atyáiktól örökölt szabadságaikat, jogaikat, szokásaikat megvédhessék, fűntarhassák, s hogy ezért még a magyarokkal szemben is sokat kellett küzdeniük, azonnal át fogjuk látni, ha meggondoljuk, hogy a székelyföld, melyet csaknem tiszta székelyek laktak, közjogi szempontból a magyarokétól is nagy mértékben különbözött. Ugyanis: a székelyföld nem csak az egyes székelyeké, hanem az egész nemzeté volt; a miért is kihalás esetében a székely birtokot nem az állam, hanem a szomszédok örökölték; s a székely jóságát még nota esetében sem veszté el, még akkor sem, ha a fejét a törvény kérte, a mi más szóval azt teszi, hogy a székelyföldön királyi jog nem létezett; és ezt nem csak a szokásbeli törvények 30-dik száma, a mely így hangzik: „Székely ember örökségét semmiképen el nem vesztethi, ha fejét hitelenségért elvesztené is, hanem atyafiára marad.” Igen nem csak a szokásbeli törvények, hanem maga Verőcezi is világosan bizonyítja ezt ¹⁾. S később is, midőn adomány-levelek által némelyek a királyi just ide is behozták, 52 esztendő alatt mindenki megerőtleníthette ²⁾. S épen azon elvvel fogva, mert a székelyföld az egész nemzeté volt, ha valamely család kihalt, vagy a fejedelem iránt hűségtelen volt, akkor öröksége a szomszédokra szállott ³⁾. Továbbá a törzso

¹⁾ Verbőczyi Trip. P. 3. t. 4.

²⁾ Lásd: Apr. C. P. III. Tit. 76. Art. 7. A marosvásárhelyi constitutiót 1451-ből; a Rákóczi Privilegiumot 1636-ból; a székelyek szokásbeli törvényeit 1555-ből, és az országgyűlés végzését 1571-ből.

³⁾ Szokásbeli törvények Nr. 21. Trip. P. 3. Tit. 4. Privilegium Rákócziannum 1636 és az 1648-beli országgyűlési végzés 13. cikkelye. Az Apr. C. P. I. Tit. VI. Art. 11. pedig ezt mondja: „Ha valamely ecclesiastica personának üstől maradtott vagy acquirált javai volnának és in senine deficiáltana, az olyanok ingatlan javai a székelységben a közelebb való szomszédoké legyének.”

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:

Széchenyi-téren, a hidkaputól fennem balra a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint 3-szor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délen. Ára évnegyedre 3 ft. o. é.
Hirdetési ár: 5 hasábos sorért 1-ör 7 kr., 2-ör 6 kr., 3-ör 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeletik.
A nyilvántartási cikkek sora után 20 kr. előlegbéküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Politikai szemle.

□ Mig Londonban a Westminsteri apátság sirboltja örök nyugalomra fogadja a többnyire papir-menkövekkel s festett villámokkal toborzókoló lordot, az öreg Palmerstont, a ki mint angol minister, Anglia érdekeinek, jobban mondva érdekepolitikájának igenis buzgó előmozdítója lehetett, a ki még azt is elmondhatta magáról, hogy az újonnan alakult Olaszországot lehető olcsó rokonszenvenben részesítette; de a kinek emlékét az általa kétszer cserben hagyott Lengyelország — Európa e vértanúja — áldani bizonyára nem fogja: — addig Bécsben is egy nem ugyan híres, de vállalataiban szerencsétlen külügyministert, Boul Schauenstein grófot temetik.

Minél inkább sikerült Palmerston lordnak Anglia befolyásának fentartása, annál inkább enyészett Austria tekintélye Buol gróf alatt különösen Németországban, s a tért, melyet ő ott elveszített, részint Bismark, részint a német nemzeti egyesület foglalta el.

A német nemzeti egyesület legközelebbi frankfurti közgyűlése — úgy látszik — nem kis fontossággal bír. Legnevezetesebb mindenesetre az, hogy a nemzetgyűlés elnapolta a porosz vezérseget addig, mig Poroszországban szabadelvű ministerium lép a kormányra.

E határozat értelmében tehát senkié sem a vezérseget Németországban, s a dolog csakugyan úgy áll, hogy Austria ebbeli befolyását az új külügyministernek még nem sikerült visszaszerezni, Bismark gróf még nem kapartotta meg azt, vajjon fogja-e a nemzeti egyesület gyakorolhatni, az még nagy kérdés.

Mig Poroszország a szabadelvű politikától mind inkább eltérő utra kényszeríti lépni a bécsi kormányt, a minthogy híre szárnyal, hogy a frankfurti dícséretre nem méltó föllépést, a német nemzeti egyesület további fenállása ellen intézendő közös eljárás fogná követni, az osztrák diplomácia az olasz ügyekkel kezd élelnebben foglalkozni. Hübnér báró, az új római osztrák képviselő, még Párisban időz, s csak e napokban fog Rómába elutazni. A „Fr.“ tudni akarja, hogy Austria új képviselőjének küldetése leand, azon kibékítést előmozdítani, melynek létrehozásán a vaticani Franciaország fáradozik. Egy bécsi felhívásban lap azonban ezzel ellenkezőt állít. Austria politikája Olaszországban nem változhatik, s Hübnér kinevezése nem jelent közeledést a tuillériák római politikájához. Melyiknek van a két lap közül igazi, a legközelebbi idő meg fogja mutatni, a mennyiben minden látszat szerint, a római kérdéssel a diplomácia ismét foglalkozik.

Mexiko kiűritésének módosítai még az 1864. april 10-ki conventio által szabályoztattak. Ezen egyezmény szerint a francia csapatok azon arányban hivatnak vissza, a melyben Miksa császár az elvonulókat saját csapatai által képes pótolni. A végleges kiűrités csak azon érdekek teljes biztosítása után fog megtörténni, melyeknek védelmére a franciaik Mexikot megszállották. Ez az egyetlen megfontolás, mely szerint Franciaország magatartását szabályozza. „Viszonylataink az Egyesült Államokhoz, mond a „France“ olyanok, hogy reménylenünk lehet, miszerint, ha a mexikói császárság megszállásaitól komoly nehézségek akadályoznák, ezek nem az Egyesült Államok részéről fognak keletkezni.”

De ha a német és olasz kérdés újabb lendületet nyert, s a mexikói ügy is III. Napoleon bölcs diplomatiai tapintatot feltüntető kerékvágásba jutni igérkezik, a pesti hongyülés előestéjén nálunk is élénkebb mozgalom mutatkozik; a pesti lapok a császár leérkezéséről s Pesten mulatása idejéről elmélkednek. E részben legérdekesebb a „P. L.“ érteklése, mely szerint Reymond F. ur es. k. udv. titkár a legközelebbi napokban Buda-Pestre fog érkezni, hogy ő Felségeik fogadására a szükséges előkészületeket a budai várpalotában megtegye. — Egy külföldi lapnak írják Bécsből: Udvari körökben nagy előkészületekkel foglalkoznak Császárság és Császárné ő Felségeik Pesten mulatása alkalmára. Általánosán a következő program van meghatározva. Császár ő Felsége 5-én fog Pestre érkezni, hogy 7-én az új akadémiai palotát, 10-én pedig az országgyűlést megnyissa. Amíg az országgyűlés a verificatio munkálatait bevégezi, ő Felsége Bécsben fog időzni; ekkor azonban, Császárné ő Felségével, a császári gyermekekkel és nagy kísérettel Pestre fog jönni, s a farsangot Budán tölti. A Császárné patronatusa alatt, ki a magyar nyelvet 2 évi tanulás után már szépen beszéli, a farsang alatt több fényes udvari bál és ünnepély fog tartatni.

Kolozsvár, nov. 2.

A „Kronstädter Zeitung“ 169-dik számában írja, hogy brassói uniobarátok, a szerkesztőség loyálisára hivatkozva, felszólították: közölné lapjában egész terjedelmében azon cikkeket, melyeket a „Kolozsvári Közlöny“-ben közlelt a „szász publicisták és a szász politika“ cím alatt írtam, s „miután a kiadó késznek nyilatkozott e végett mellékletet adni“, az első cikket közli is. Egyszersmind azonban „Eine Duplik“ cím alatt viszontfeleletre méltatja ujabban fejtegetett szerény nézetemet, természetesen azért, hogy olvasói előtt a lehetőségig érvénytelenítse azokat.

Addig is, mig a duplik-cikkek, — melyekből még csak két közleményt láttam, s melyeknek folytatása ígértetik, — teljes egész gyanánt előttem állanak, s megítélhetném, valjon az ügy érdekében legkevésbé is kívánatos-e az eszmecserét folytatnom: loyális kötelességemnek ismerem köszönetemet nyilvánítani a „Kronst. Ztg.“-nak egy méltányos megjegyzésért.

A „Hermstädter Zeitung“ ugyanis — a Schmidt H. ur szellemében — azt mondá említett cikkeimre, hogy nem egyéb érdek-ből írok vezércikkeket, hanem hogy követ-jelöltetésem mellett ágítalak, minélfogva szerencsét kíván, s nem bocsátkozik további eszmecserébe.

E gyarló élczet nem tartám méltónak tárgyalni, habár annak élet bizonyára előnyökre törhettem volna le, hivatkozván azon tényre, miszerint csekély erőmet a publicistika terén már évekkal ezelőtt szerencsés voltam érvényesíteni stb.

Annál több joggal vehetem elégtételül a „Kronst. Ztg.“ komolyabb, őszintébb és méltányosabb felfogását, melyszerint a köztünk támadott vitaközlésben magasabb érdekek szempontját követve, nem ad helyet a kicsinyes komázásnak.

„Nem osztjuk — ugymond — a „Herm. Ztg.“ azon nézetét, melyszerint Halmágyi urat avval gyanúsítják, hogy ezen publicistikai vádirattal a közelebbi országgyűlésre való jelöltetését akarja elősegíteni. A szász földön bizonyára nem kereshet jelöltetést, a megyének pedig a szász viszonyoknak ezen, habár kárhóztató tárgyalása által aligha különösen fogná magát ajánlhatni.”

S valóban, ha a pusztá hatásadászat célján kívül magasabb érdek nem áll vala előttem, bizonyosan halálosabb tárgyat választottam volna.

Azt azonban nem tudom eléggé sajnálni, hogy a „Kronst. Ztg.“ nem akarja elhinni, hogy igazi testvéri érzés sugallata, hogy a szász nemzet érdekeinek biztosítása iránti őszinte óhaját volt az, mely a szász politikát bíráló cikkek forrásul szolgált.

Mi szerinte „hivatlanul avatkoztunk a szász nemzet házi ügyeibe“, s habár célunk nem kicsinylendő, mert veszélyes, végre is nem egyéb az, mint — szakadást idézni elő a szászok táborában!

Feleli azonban Trauschenfels ur, hogy épp az a baj, hogy ők nemcsak házi ügyeikkel foglalkoznak, hanem oly politikát üznek, mely a magyar szent korona, a magyar alkotmány, s az egész magyar nemzet jogait alterálja, törvényszerű alapjaiban fessegeti, hogy ne mondjuk: felforgatni és romok alá temetni akarja.

Fájdalom nagyon is fel vagyunk hiva, fájdalom a legsajnosabb indokok által fel vagyunk jogosítva: belészólani azokba a „házi dolgok“-ba, s aligha több jogunk nem lenne egész elkeseredéssel visszaszajítani e vádat.

A szász politikusok a birodalmi egység eszméjét s érdekeit oly módon értelmezik, mely a Szent István történelmi jogalapokon nyugvó birodalmát már mint geographiai fogalmat is nullificálja, s ez eszme mellett utolsó lehelletig akarnak küzdeni. Álláspontjuk a törvényesség terén kívül, a kegyadomány gyanánt vett octroyok terére van helyezve. A jogfolytonosság oly nemét akarják vitatni, mely irányunkban a jogeljárás elméletét érvényesítne. Erdélyt nemcsak azon szorosabb kapcsolatból, melybe Magyarországgal az 1848-ki szentesített törvényezik-kek által hozott, hanem még az 1791. 6. cz. ezen szavaiban: „tamquam ad sacram

regni Hungariae coronam pertinentem“ körül-szabott tágabb viszonyból is kiszakítani s közvetlenül az austriai hercegséghez kapcsolni, illetőleg a reichsrath által egy közös birodalmi parlamentben beolvasztani szeretnék, s ma az absolutismussal (1849—1860), holnap a tüneményes (Schein-) constitutiona-lismussal (1862—1865) szövethetnek, hogy dolgaikat s egyszersmind a mi dolgainkat is jól eligazíthassák.

Szép „házi dolgok“ ezek, meg kell vallani! s így aztán, ha a „Kronst. Ztg.“ is elfogadja azon ábrándot, miszerint a birodalmat újból alkotni, Magyarországot a hatalom jogán bekebelezni, a magyar törvényszerű alkotmányt a februári patenssel becserélni, a történelmi jogalapokat octroyáltakért megtagadni, szóval a legnagyobb államjogi kérdéseket labdázni, a szász nemzet „házi dolgai“ közé tartozik, a melyekbe joggal ne szólhatnánk bele; akkor csakugyan nem marad számunkra egyéb jog, mint a néma szemlélet, s anyagi türelem gyakorlásának joga, a mit — meglehet — tán a februári patens valamelyik népboldogító paragrafusára még meghagy nekünk, szegény magyaroknak.

De engedje meg nekünk a „Kronst. Ztg.“, hogy midőn jámbor kártyavárakkal ábrándozva, útszót dob az ősi házának fedelére (mely a mi s még két öcsénk ősi házának fedelével közös), kiálthassunk át, hogy veszedelmes és tilos dologhoz fogott, s ha mindjárt biztosak lennénk is, hogy könnyelműség miatt csupán ő marad fedél nélkül, még akkor is csak egy igazi jó szomszéd kötelességét teljesítnék tán, ha — hivatlanul bár — beleszólánk, hogy ezt a „házi foglót“ igazítsa bölcsesében, a mint azt saját jóléte, s közös érdeink kívánják.

Avagy nincsenek többé közös érdekek, melyek sorsunkat összefűzik? Azon kapocs, mely a szász és magyar nemzet egymáshoz viszonyát századokon át biztosan és megnyugtatólag fentartá, tizenhét év zivatarai közben végképp elrozsdásodott volna?

Mi úgy hisszük, úgy érezzük, hogy e közös érdek, ez ősi kapocs a közelebbi politikai áradatok által még nem temetett egészen homoktorlatok alá, s még szólhatunk egymás házi dolgaihoz rosakarat s elfogultság nélkül is, szólhatunk mint őszinte hű szomszédok, a kik kegyelettel emlékeznek a multra, s reményvel egy jobb jövőre, midőn talán ismét megértjük egymást.

Adja Isten mielőbb megérnünk e reményt, melyért a szász politikusok is bátran mondhatnának vagy egy imát a mi politikai hitvallásunk szerint is!

Halmágyi Sándor.

Lapszemle.

Schuselka programja. Bécs kilenczedik kerületének községházában oct. 29-én tartott meg az első választógyűlés, egy Schuselka helyére választandó országgyűlési követ megválasztása tárgyában. A terem zsúfolva volt; a journalisták asztalát, rendes hosszúsága nem lévén elégséges, megkelle egy másodikkal toldani; az összes bécsi lapok egy vagy két referens által s több magyar és cseh lapok levelezők által valának képviselve. A feszültség nagy, s általános volt. Kíváncsiak valának, miként fogja Schuselka magatartását az új kormányhoz előadni, s miként fogja azon célzatos bírsztelések irányában igazolni, melyek őt utolsó időben választói előtt lehetetlennek akarták tenni. Vádolták őt, hogy a ministerium által megnyeretteté magát; s egy bécsi lap állhatatlanságról s siralmas kedélypolitikáról vádolta, s ezen kettős órnál fogva két vértett vezércikkben ellenzette újra megválasztását. Schuselkának azonban sikerült, 2 órai és s fényes beszédben, melynek különben a szónoknál méltán bámult tömött előadását csak néha látszott a rajta uralgott szokatlan benső felindulás zavarni, magát egészen kitisztázni, az ő mostani nem változott, hanem korábbi lényéhez visszatért érzületét a viszonyok természetes következménye gyanánt feltüntetni s megtisztult politikai hitvallomását választóinak meggyőző erővel előadni. Beszédének, mely a mostani politikai helyzetnek kitűnő jellemzését foglalja magában, lényege mintegy következő volt: „Már 1861-ben, az első alsó austriai országgyűlési időszakban előre megmondam azt, a mi most, a négy évi tévelygés után, bekövetkezett. Jaj Austraának, mondtam akkor a Császárhoz inté-

zett fölirat tárgyalásakor, ha még egyszer a népek vérével kell azt összeragasztani! Már akkor előre-látám a februári alkotmány lehetetlenségét, s kiemelém, hogy csak ő Felségének személyes közbelépése fogja a békét Austria népei közt helyreállíthatni. Ő Felsége immár uralkodói kőzhatalmában népei elé lépett: „En nektek egy törvényt adtam, azon biztos várakozásban, hogy az benneteket boldogokká s meglegedettekké fog tenni, s jóléteteket előmozdítani; tévedtem, belátom annak lehetetlenségét; én senkit sem akarok kényszeríteni, csinaljatok most magatoknak egy jobb törvényt!“ A mit Bach absolutismusa, Schmerling parlamentarizmus mívészete nem birt kivinni, azt most a népek szabad elhatározása hozza létre. Őt (Schuselkát) vádolják, hogy Bécsot decentralizálni, s így elnéptelíteni akarja. Az ellenkező áll. Ha Bécs Austria szabad népeinek központja lesz, akkor az mint valódi népváros fog diszlenni a gyarapodni. Habár az udvar bárom hónapig nem fogna is Bécsben székelni, mint mondják, egy ezáltal Bécs jölete nem fog megváltozni; míg másrészt egy szabad államban az uralkodónak is szabadságban kell tartatnia, s meg kell engedve lennie, hogy székhelyét ideiglenesen megváltoztathassa. A „Presse“ felhívja választóimat, hogy engem interpelláljanak, vajjon az országgyűlések mellett vagyok-e, s igenes esetében engem elkeressenek. Immár én csakugyan az országgyűlések mellett vagyok, s azt mondom, hogy az országgyűlések határozó erővel bírnak. Én foederalista vagyok, de a foederalismust így értem: közös célú közös eszközökkel s erővel tűzni. Mi nem vehetjük el s nem fogjuk azon népektől, melyek századokon át önálló nemzetek valának, történelmileg jelentékeny birodalmakat képeztek, szabadságukat s autonomiájukat elveszni! Mi németek tiltakozunk az ellen, hogy más népek eluyomói legyünk. Ha Austria nem lehet szabadon egyesített állam, ha előbb négy-öt nemzetet ki kell irtani, hogy Austria lehetséges legyen, akkor inkább omoljék szét; de nem fog szétomolni, mert a helyes út az egyezség-re ő Felsége által ki van jelölve. Legyünk szabad-elvűek mint Magyarország, s akkor vele az egyezés nem lesz nehéz!“

„S—ny.“

Vázlatok a székely nemzet alkotmányos életéből.

(Folytatás.)

Igy tehát még ekkor is — a XV. században t. i. — a székelyek ősi alkotmánya és szokásai, babár az idők folyama alatt kisebb-nagyobb mértékben eddig is folytonosan nyirbáltattak, meglehetősen épen valának. De igyekeztek is a székelyek azokat megörzeni, és helyesen! mert saját létük és fennmaradásukat is annak köszönhetik, hogy sokszor kardot rántva is küzdöttek, s vértüket s életüket sem kímélték, csak hogy ezen atyáiktól örökölt szabadságaikat, jogaikat, szokásaikat megvédhessék, föntarthatassák. S hogy ezért még a magyarokkal szemben is sokat kellett küzdeniök, azonnal át fogjuk látni, ha meggondoljuk, hogy a székelyföld, melyet csaknem tiszta székelyek laktak, közjogi szempontból a magyaroktól is nagy mértékben különbözött. Ugyanis: a székelyföld nem csak az egyes székelyek, hanem az egész nemzet volt; a miért is kihalás esetében a székely birtokot nem az állam, hanem a szomszédok örökölték; s a székely jöszágát még nota esetében sem veszté el, még akkor sem, ha a fejét a törvény kérte, a mi más szóval azt teszi, hogy a székelyföldön királyi jog nem létezett; és ezt nem csak a szokásbeli törvények 30-dik száma, a mely így hangzik: „Székely ember örökségét semmiképen el nem vesztethi, ha fejét hitetlenségért elvesztené is, hanem atyafiára marad.“ Igen nem csak a szokásbeli törvények, hanem maga Verőbői is világosan bizonyítja ezt¹⁾. S később is, midőn adomány-levelek által némelyek a királyi just ide is behozták, 52 esztendő alatt mindenki megerőtelenthette²⁾. S épen azon elvnl fogva, mert a székelyföld az egész nemzet volt, ha valamely család kihalt, vagy a fejedelem iránt hűségtelen volt, akkor öröksége a szomszédokra szállott³⁾. Továbbá a törzsoőkös

¹⁾ Verőbői Trip. P. 3. t. 4.

²⁾ Lásd: Apr. C. P. III. Tit. 76. Art. 7. A marosvásárhelyi constitutiót 1451-ből; a Rákóczi Privilegiumot 1636-ból; a székelyek szokásbeli törvényeit 1555-ből, és az országgyűlés végzését 1571-ből.

³⁾ Szokásbeli törvények Nr. 21. Trip. P. 3. Tit. 4. Privilegium Rákócziannum 1636 és az 1648-beli országgyűlési végzés 13. cikkelye. Az Apr. C. P. I. Tit. VI. Art. 11. pedig ezt mondja: „Ha valamely ecclesiastica personának üstől maradt vagy acquirált javai volnának és in semine deficiátina, az olyanok ingatlan javai a székelységben a közelebb való szomszédok legyenek.“

székelyek kezdettől fogva mind nemesek voltak⁴⁾, s éppen azért székelyföldre szóló nemes- vagy adomány-leveleket egészen a XVI. század közepéig nem igen lehet találni. Kállay Zápolya János korából csak kettőre akad: az egyik 1517-ből szól, a mely által Zápolya a szentléleki kastélyt (Kézdiszékben) magának ajándékoztatta (II. Wladislaw által); a másikban 1521-ben a Blaskó János és Imre, szintegy a Betz Imre javai is, mint a kik az 1519 diki lázadás okai voltak, Apor István, László és Mihály nemes adományoztatnak. Mindössze ezen pár az, a mit ezen korból fölmutatni képesek vagyunk. Bizonyos ugyan, hogy nagy-ajtai Cserei Balázs már 1393-ban kapott Zsigmond császártól nemes címert, de jószágot nem a székelyföldön, hanem a vármegyén nyert a czimerhez⁵⁾.

Az adóra nézve meg kell jegyeznünk, hogy a székelyek adót, dézmát eleinte egyáltalában nem adtak; de már a fejedelmek alatt gyakran megtörténik, hogy a magyar nemességgel egyenlő terhek elvételére vállalkoznak; megjegyzendő azonban, hogy ekkor is mindig országgyűlésen és önként ajánlák meg az illető összeget és terhek elvállalását. Így látjuk ezt pl. az 1572-ben Tordán hozott törvényezikben: „Az székely uraim is ezen teher viselésére ígértek magokat⁶⁾”; így az 1574-ben Kolozsvárra; Székely-Vásárhelyre; az 1576-beli és még számtalan más törvényezikkekben⁷⁾. S megjegyzendő, hogy a székely jobbágság, a mely már ezen korban a székelyföldön is meg volt honosodva, még ezen terhekben sem vett részt. A szabad székelynek, mert önként, mint egy ajándékul adta, még nem jutott eszébe, hogy az általa megígért terhek egy részét másra erőszakolja, egy olyanra, a ki talán maga nem lett volna hajlandó azt elfogadni, vagy talán nem is vállalta volna el. De különben is a székelynek sohasem volt véreben, hogy bárkiről is „sine nobis de nobis” hártározzon; azt tartva, hogy a mint ő megkívánja, hogy „róla nélküle” senki se határozzon, azon képen az is jogos és igazságos, hogy ő se határozzon másokról. Csak 1622-ön kezdve róják ki a terhek egy részét a jobbágyokra is. S ekkor is nem a székely nép az, a ki ezt keresztül igyekszik vinni, hanem maga a fejedelmek, Bethlen Gábor, a ki ezen eljárását egy 1622-ben oct. 8-dikáról Beszterczén kelt propositiojában okadatozza is. S éppen ezért ezen propositioinak legalább főbb pontjait — a székelyek akkori állami életére különben is némi világot vetvén — szükségesnek tartjuk ide igrtatni:

„Nem differálhatjuk tovább — így szól a propositio — a székely hibeink között való nagy abusoknak is némely részét, hogy ne proponáljuk, mivel nyilván való injuriáját és fogyatkozását szemünkkel látjuk azokból ő kegyelmeknek országul. Többi között azért ezt igen illetlennek, sőt az igazsággal ellenkezőnek látjuk teljességgel, hogy az egész székelységeen való jobbágság in genere (kik számmal a tizezeret meg fogják haladni), noha az országban laknak ők is, és minden hasznát úgy veszik, mint egyik nemzet akármelyik, mindazáltal sem adót, sem dézmát nem adnak, hadba nem mennek, akármilyen szedés, terhek legyen a székelységeen, a jobbágság semmit effélre nem ad, hanem egyszerűen mindenféle terhet csak az kevés lőfő, veres darabont, szabad székely supportál, hadban azok mennek, ha mit az ország szükségére vagy egyéb magok között fölvetnek, azok fizetik, melyből ilyen és nagy fogyatkozása vagyon az országoknak, hogy a zászlók alól nagyrésze a jobbágságra kötötte a székelységnek magát, látva azt, hogy sokkal könnyebb és jobb állapotja vagyon a jobbágság közt, mint hadakozásnak idején, hogy sem a szabad embernek, mivel azok közül senkit semmi közönséges szükségére nem erőltetnek, hanem az urának vagy inkább társának többire egy bétén, ha egy-két napra dolgozott bocsát, azzal minden egyéb szolgáltatástól, fizetéstől megmarad. Ez az oka, hogy a zászlók őrseik, és csak szegény Boeska fejedelem idejétől fogva is közel 6000 székely lett jobbágygyá, kiket a nemesek is csaknem régen jobbágyokból lett lőfővek is úgy elhitegettek, megmutogatván nekik, mily könnyen élhetnek a jobbágságnak neve alatt; avagy sokan csak kölcsönvett kevés pénzért kötötték magukat el, azt fogadván az olyanoknak, hogy pénzüket valamikor megadhatják, azontúl kibocsátják kezéből.” Alább megint így folytatja: „Mely dolgot mikor esztünkbe vettünk volna, akárvan tollalni ennekellőte vagy harmadfel esztendővel azon dolgot az mi kedves ücsénk, gubernátor uram által, midőn proponáltuk volna, úgy vagyon, hogy az egy portai adónak fizetésére ígérték a székely hibeink, zászlók alól magokat elkötött jobbágyoktól valamit fizettetni, de azt is oly sokféle kigondolt mesterséges circumscripciókkal, ki ő kegyelmeknek is nem illet volna, melyet látván, hogy minden terhet csak a hadakozó nép nyakába vetni, nem acceptáltunk, hanem az olta csak in suspenso tartottunk. Értvén annak okáért ő kegyelmek a székely hibeink között való difficultásokat,

minekünk az tetszik, hogy ők is kövessék az igazságot, és ha már egyrésze az hadakozó népnek köztük jobbágságra adta magát (kinek a szabadságot azért adták volt ő kegyelmeknek országul, hogy a szükségnek idején velünk együtt fegyverekkel szolgáljanak hazánknak), mind ezek és in genere mindenféle jobbágyok rotassanak kapu számra.”

Ezekután megvan még a proportioiban említve, hogy azon jobbágyok, a kik adósság miatt lettek azokká, válthassák meg magukat.

S ezen fentebbi propositioinak ad törvényes alakot az 1622-beli XIII. t. ezikk, a mely eképen hangzik:

„Mivel az székely uraim, atyánkfiai is köztük való jobbágságnak connumeratioját az országnak közönséges javára nézve a portai adónak contributiojára megígérték, hogy az köztük való egy néhány rendbeli jobbágság discretionja egyszer pro rato et firmo decidáltassék, és kiket communéjának köztük, és micsoda rendbeli jobbágyokat rojjanak meg, világosan constáljon: Végeztük országul, hogy az ő jobbágyok és egyéb rendbeliek megválasszassanak; melyből is, hogy valami confusio ne legyen, a kik köztük ők (ez csak régit jelenthet) jobbágyoknak ítéltnek, azok legyenek; a kik Mihály vajda bejövetele előtt ő jobbágyoknak nem tartattanak, avagy Mihály vajda bejövetele után számláltattak ő jobbágyok közé, azok ő jobbágyoknak most is ne tartassanak az connumeratioiban, hanem ezeken kívül in genere mindenféle jobbágyok connumeráltassanak és kapuszámra rotassanak.

A kik pedig Mihály vajda bejövetele előtt ő jobbágyoknak tartattanak, azok most is ő jobbágságban tartassanak, és ne is connumeráltassanak a zselérekkel együtt, de zsellérnek is csak azok tartassanak, az kiket a nemes ember csak az maga saját nemes üléseire szállított és telepített⁸⁾.

Ezen törvényezik és propositio sok tekintetben érdekes. Egyszer látjuk belőlük, hogy a székelyföldön, a hol eleinte minden ember egyenlő jogokkal bírt, s még később is (1096 körül) csak a lőfőt és gyalogszékelyt különböztették meg, az idők folytán a jogviszonyok mennyire változtak. Ma már köztük is nemesek, hogy egy harmadik rend — a főnépek — van kifejlődve, hanem ott van az aránylag roppant nagy számú jobbágság is. S annak is, hogy ennek a száma oly nagyra nőtt, egyik okát már ezen okmányban megtaláljuk; ugyanis látjuk, hogy jobbágyokká lettek; mert így könnyebben megélhettek, mintha székelynek megmaradt volna. Azonban korán sem állíthatjuk, hogy ennek egyedüli oka csupán csak ez lett volna, mert, ha Boeska Istvánnak Kassáról 1606. június 22-kén Udvarhelyszékhez írt levelét megnezük, úgy fogjuk találni, hogy a nemesség jobbágyai számát még pénze és íjesztgetése által is igyekezett szaporítani. Ugyanis az említett levélben ezek fordulnak elő: „Noha erről minket semmi panaszkodni nem értek, de mindazáltal értettük némelyektől, hogy kegyelmeknek sokaktól, de kivált képen az nemes uraimtól háborgatása volna, hogy azok kegyelmek közt, kiket szép szavakkal, ígérettel, némelyeket pedig az hadnak színe alatt fenytéssel akarna jobbágyává tenni és szabadságában megsérteni, kik mind személyekben igyekeznek kegyelmeket háborgatni, s mind pedig örökséget foglalni.” És alább ismét: „nem is engedjük meg azt senkinek, hogy kegyelmeket szabadságban megháborítsák, és erővel vagy valami szín alatt jobbágygyá tétessék⁹⁾”. S meg vagyok győződve, hogy bárkinek is, ha e sorokat kellő figyelemmel átolvasta, lehetetlen át nem látnia, hogy a nemesség törvénytelen, és talán erőszakos uton is igyekezett jobbágyai számát szaporítani. S magam is ismerem a székelyföldön jobbágy családot, a melynek birtokában levő okmányokból bátran állíthatjuk nemcsak azt: hogy ezen család régebben nem volt jobbágy, hanem azt is, hogy nemesnek kellett lennie — akkori okmányokban Tekintetesnek levén czimezve, — s ezen okmány következtében másfelől azt is kétségben vonhatni, hogy ugyan akkor azon nemes család, a melynek ez egész napjainkig jobbágya volt, nemes lett volna; miután éppen azon okmányban, a melyben a jelenlegi jobbágy család Tekintetesnek czimeztetik, ama napjainkban nemességgel dicsekvő család egyik tagja egyszerűen csak néven nevezetik meg. Valószínű tehát, hogy vagy adósság, vagy valami más hasonló ok miatt lett amaz ennek jobbágya. (Folytatjuk.)

Követválasztási mozgalmak.

Aranyosszék, nov. 1.

A kolozsvári ad hoc országgyűlésre küldendő követnek megválasztására kinttől napok (october 30- és 31-kén) eljövén, megtörtént a választás. Az első napon az alsó, a második napon a felső-járás választott. Összeírt választók voltak 2553-an, választottak 1348-an, mely összegnél önként és kedvesen hangzólag írt ki magát a 48. Az írt 1348 választó közül 2 szavazott Dindár József, 1 Crobél, 1 Fosztó Károly urakra, egy pedig azt mondván, hogy ő jogával akar élni, azért votumát senkinek adja. Így az elbúllatott 5 szavazatot, kivéve az 1348-ból, 1343-nak szavaztak: Fejér Márton és Zeyk József urakra, kik is csaknem

általános szavazattal lőnek megválasztva. Éljenek! E választásnál megemlítendő az oláh választók dicsegetes csatlakozása, kik is mintegy 6—700-an levén, mind egyről egyig Fejért és Zeyket választották. A rend és egyetértés létrehozatalában alsó-járású dult Cs. L. ügyeskedett. Egy nyugalmazott határőri őrmester kérészetvén, e nem reméllett sorakozás okáról, így felelt: „1848 előtt oláhok voltunk, és a magyarokkal éltünk; azon innen románokká lettünk, s így is a magyarokkal kell éltünk.”

r. l.

N.-Enyed, oct. 29.

Nemes Alsó-Fehérmegyében a közelebről Kolozsvárra tartandó országgyűlésre küldendő két követ megválasztatása tekintetéből két külön választókertület alapított, n. m. a nagyenyedi és vingárdi.

Szózatolásra bocsátatnak: a) a nagyenyedi választókertületben helyett N.-Enyeden a topánfalvi, zalatnai, felső, alsó magyar-igeni, marosújvári, szatbenedeki, csomhordi járásokban és n. n. Enyed városában, ugy

b) a vingárdi választókertületben helyett Vingárdon, a balázsfalvi, pókafalvi, alvinczi, károlyfehérvári és kis-enyedi járásokban kiváltások, és 8 frt censusk után összeírt jogosultak.

A választás mindkét helyen f. év nov. 11-ke délelőtti 9 órakor veendi kezdetét, és felbészakítás nélkül mindaddig folytatattik, míg külön-külön a követek megválasztatnak.

Siaguna metropolita válasza Siolutiu érsek levelére.

— A „Telegr. Rom.” felszólított b. Siaguna ő exelja által, hogy többek bizalmas üztözésének engedve, közölje a Sterca Siolutiu ur (már ismeretes) levelére adott választát; mit nevezett lap a 83. számban közöl is a mint következők:

Kegyelmesség! 22-ről írt nagybecsű leveledet olvasva, felismertem, hogy egy haladék nélküli választ kérsz a nemzeti ügyben. Bizonyosíthatom, kegyelmességedet, hogy nem vagyok oly helyzetben, hogy exclud egyenes felhívásának megfelelhessek; mert egy igaz román a jelen kül- és belviszonyok közt a következtetések iránytőjének alapját föl nem találhatja; én nem látok egyebet, mint egy nagy chaost, egy sötét, végzetes lepellet eltakarva. Bár merre nézek, bár mit hallok, az mind csak egy rögtönzött eszme, mely gyakran a világba elszáll a nélkül, hogy valaki által egy érett és jól meggondolt viszhangra találja. Mit mondhatnék egyebet e chaos szövevényében, minthogy a költővel írjak: Flere possem, sed juvare non.

Továbbá azon végzet stadiumának közelebbi fejtegetésébe nem akarván bocsátkozni, melyben van ma a nemzeti ügy; azonban nem főpásztori elmulasztásból, mert siránkozással a nemzet mit sem nyer; bátorodom egy nemzeti gyűlés megtartása tárgyában annyit megjegyezni: hogy én az exclud fencisért felhívásán kívül semmi jelt, a conferentia megtartása kívánságának semmi árnyékát sem tapasztaltam; sőt ellenkezőleg azt hallom, hogy az exclud által tartott conferentiabeli szavak ellenkező irányban szállnak a nyilvánosság elé, t. i. hogy egy a főpapok által egybehívt conferentia megtartása, mint octroyált, gyűlöletes volna.

E végzetes helyzetben s ily csiklandós körülmények közt rám nézve semmi sem látszik tanácsosabbnak, mint hogy elővigyázattal legyek: hogy a nemzet igaz ügye és tekintélye semmiképp ne compromittáltassék, vagy legalább ne a főpásztorok hibájából.

Vége őszintén biztosítom excludat, hogy én csak az exclud személye iránti tiszteltből s a nemzeti igaz ügy iránti érdekeltségéből írtam ezt, és kérek, hogy e feleletemet ne itéld annak külső rövidsége, hanem beltartalmából. Mely határtalan tisztelettel maradok most is stb.

Hazai intézetek

136—1865. szinh. vál.

Harmadik közlemény az orsz. szinházi pénzalap felségelésére felajánlott, illetőleg befizett adományokról.

Az itteni nemzeti szinház pénzalapja felségelésére az utolsó közlemény óta a mai napig következő adományok gyűltek be:

I. a) Néhaj gróf Horváth Toldy János és b. József a Lajos, oly végre adtak egyenként 100 frt készpénzt, hogy ezzel a szinház mostani alakításával családi páholyaik után járó költség fedeztessék. b) gr. Kun Kocsárd Szászvárost 2 darab 100 frtos urbéri kötvényt f. évi július 1-től folyó szelvényekkel. c) Kohn Sándor egy 100 frtos urb. kötvényt f. évi július 1-től folyó szelvényekkel. d) Kapellini Adolf és neje Szacsmai Anna, itt, 50 frtos készpénzben.

II. Tíz évi részvényt aláírtak: Fenyő Lajos, Szenjányosi Ferenc, Dobál Izák, Czink János, Nagy Leopold, Konez László, Brencean Sándor, Lugosi József, Mikó Lőrincz, öz. Szöcs Mihályné Szacsmai Terezia, Gálly Endre orvosdör, Kálinka Vincze, és Kömes János egy-egy részvényt. Mely hazafias adományokért, illetőleg ajánlatokért, köszönetet mond az orsz. szinházi választmány.

Ezen ajánlatokat az I. és II. közleményben közhírré tett adományokkal összeadva, eddig begyűlt:

A) Urbéri kárpótlási kötvényekben 900 frt p. p.

B) Készpénzben 300 frt o. é.

C) Tíz évi részvény 19.

Kolozsvárra, 1865. oct. 21-én.

Az orsz. szinházi választmány nevében.

Sándor József, titkár.

Különfélék.

* * * Tegnapelőtt nyílt meg ünnepélyesen nemzeti szinházunk roppant nagy közönség jelenlétében. A lényeges átalakítás igen sikertelnek mondható. A nézőhely csinos, a páholyok jól vannak beosztva, a zártzsekek ritka kényelemmel kínálnak. A világítás pedig úgy el van találva, mintha csak gázzal lenne eszközölve. A szinház belsejét tetemesen emelni fogják még a későbbi díszítések, melyekre a sor csak jövőben fog kerülni. Többször gáncoskodtunk az építkezés folyama alatt, hogy ezélszerű javításokra hívjuk fel az építész ur figyelmét, most azonban, midőn a munkálat tiszta eredménye előttünk áll, méltánylólág kell megemlékeznünk Kagerbauer urról, ki teremt szép sikerrel tudta keresztülvinni. Az előfüggöny, mely még a szinház első építéskor készült, igen csinosan van kijavítva. A színeknek vissza van adva élénkségük, oly annyira, hogy szinte ujnak lehet nézni. E részben az érdem jeles akadémiai festészenket Simó Ferencz urat illeti, kinek valóban sok munkájába kerülhetett, hogy az elavult előfüggönyből ilyet tudjon csinálni.

* * * A városi rendőrigazgatóság különös figyelmébe ajánljuk, hogy a városi színház személynél közt aggasztólag durva és goromba bánásmód kezd elterjedni, a melynek legközelebről is két sajnos eredménye volt. A vásár alkalmával egy elpáholak egy szegény embert, hogy minden jobb érzelme felháborodott látásán. Legközelebről pedig egy üstve szinte sajnos következményt vont maga után egy szolgálta gorombasága. Magát az esetet csupán azért nem említjük, mert meg vagyunk győződve, hogy jövőre utasításba lesz nekik adva a humánusabb bánásmód, még az olyan emberekkel szemben is, kiket egy vagy más vétség miatt a törvény kezébe akarnak szolgáltatni. Nekik nem lehet hatalmuk bántalmazni senkit.

* * * Verner Sándor, a magyar kir. udvari kancellária elnöki titkára, ő Felsége által magyar királyi országos hírnökül nevezetett ki. Mint tudjuk a királyi hírnök főtiszte a koronázási ünnepélyre szorítkozik; a díszmenet előtt ő lovagol legelő az ország czimerével díszlő magyar öltönyben a többi országos heroldokat is megelőzőleg vivén az ország jelvényeit.

* * * Haynald Lajos érsek, Erdély egykori feledhetlen emlékt s nagytekintélyű püspöke, jelenleg Pesten időzik.

* * * Ismert nevű régiség buvárunkat, a magyar akadémia egyik kitünőségét, Torma Károlyt, az antwerpeni „Academie d'Archaeologie de Belgique” titkára, Le Grand de Reulandt felszólította, hogy az erdélyi muzeum évkönyvében megjelent kitűnő régészeti monographiájának francia kivonatát számukra küldje meg, mivel a Tungerlovasok, a kik egykor az alsó-illovai álló táborban állomásoztak, mint belgiumi ős lakók, az ottani régiség-búvárokat szerfelett érdeklik.

* * * A „Győri Közlöny” írja: Tudva van, hogy a sokoroljai követválasztásánál valami félreismeret lángésznek eszébe jutott, hogy azt, kinek nevét áhitattal mondja ki minden jóra való ember, kortes pájtásnak kiáltotta ki, és jelöltjüknök sok zászlót csináltattak, mind ezen fölírttal: „Dicsértessék a Jézus Krisztus! Takács Sándor követünk.” Erre a másik fél így kezdett gondolkozni: Ezen köszöntését az atyafiaknak, mindig illendően viszonozni szoktuk, tegyük azt most is, úgy, a hogy az illendőség megkívánja, követjelöltjüknök zászlókat csináltassék, és ott lóg az most minden faluban ezen fölírttal: „Mindörökké Eöri Sándor!”

* * * Rózaa Sándor, ki tudvalevőleg a theresienstadti várbán van fogva, hír szerint a börtön felcserélésére, s különösen az ő Felsége kegyéből büntetés idejének élethossziglani fogságról 15 évre történt leszállítása felett igen nagy örömet érez. A helyiség, melynek környéke földelíti a foglyot, tetszik neki, és félreismerhetlen fájdalomérzettel beszél a kufsteinivár sötét tornyáról.

* * * (Nemzeti szinház.) Nov. 2-án „Bánk Bán.” A hosszú szünet után ugyan nagy számmal egybegyűlt közönség a szinház összes személyzete az örök szép Kölcsey himnuszszal fogadta, mely után Folinusné asszony Szász Gerőnek szép nyelven írt, s eszme-gazdag alkalmi költeményét szavalta el. (Később nyomtatásban is szétosztatták.) A szavallatot a himnusz harmadik versszaká követte, mely után roppant élénkség közt a Rákóczy-indulót kezdte rá a zenekar, melyet persze a karzat zajongására ismételni kellett. A mi magát az előadást illeti, nem ereszkedünk részletes bírálatba, dacára annak, hogy igen sok megjegyzésünk volna reá. A szereplők nagyobb része egész buzgalommal működött, kik között első helyen Gynait jegyezzük fel, ki Biberachot — mint régi studium szerepét — kitűnő sikerrel adta. A czimszerepben Kovács Gyula mutatta be magát. Kiváló szép színpadi hős ak a

⁴⁾ Ezt bizonyítják: Verbőczy Trip. III. T. 4. Kendi Ferencz és Dobó István I. Ferdinánd küldöttségének jelentése 1552-ből; a Mihály vajda adta szabadság levél 1599-ből; I. sz. Rákóczi György Privilegiuma 1636-ból; az Apr. C. P. III. T. 76. Art. 11. és a Leopoldinum diploma 1691-ből.

⁵⁾ Benkő: Trans. Gener. T. II.

⁶⁾ Mikó: Erdélyi Tört. Ad. III. k. 266. lap.

⁷⁾ Lásd az Erd. Tört. Ad. IV. k. 342. lap.

⁸⁾ Mikó: Erdélyi Tört. Ad. III. k. 262—264. lap.

⁹⁾ Erd. Tört. Ad. IV. k. 342. lap.

megfelelő férfias hanggal. A közönség udvariasan, tapsokkal fogadta, mint jóbírt színészt, s Kovács kétségen kívül igazolni is fogja a fölébe terjedt jó véleményét. Benne színházunk jó felfogásán, értelmes, s mi talán egyik legszebb érdeme — szerény tagot nyert. Első fellépése mindenestre jó benyomást szült, dacára annak, hogy Bánk egyszerű alakjának minden oldalán nem sikerült egészen kiemelni, kikerekíteni, a mi kétségen kívül hosszú évek szorgalmas tanulmányát követeli, de tagadhatlan az is, hogy szépen kivitt jelenetei is voltak, mik teremtő erejéről tanuskodnak. Talán a szokatlan helyzet volt az, mi benyomást gyakorolt játékára, s mi nem engedte teljesen kifejleszteni erejét Bánknak egy pár gyönyörű momentumában. A közönség többször megtapsolá, s megérdemelt kibívásokban részesíté. Melindában Németi Irma k. asszony lépett fel. Egyike a legesimább színpadi alakoknak, ajánló külsővel, melyhez vajha csak egy picizel érezebb hangja volna. A mi játékát illeti első fellépése után nem akarunk véleményezni, csupán annyit jegyzünk meg, hogy Melinda szelid alakját több jelenetében elég találó színekkel festé. Arcajátéka élénk, mileg inkább kitért Otóvali jelenetében, midőn az térden állva vall szerelmet neki, s Melinda önmagának mondja: „Emlékezem reád Bánk!” a majd a bimpellér lovaghoz fordul, s elmondja, milyen volt Bánk, midőn először szerelmet vallott neki. A közönség a kisasszony iránt szintén igen figyelmes volt.

A darab egyik legkedvencebb alakjában — Petur — színházi közönségünk egyik régi kedvencét látta ismét, ez Komáromi Lajos, ki két évig volt távol tőlünk. Fölöle, mint régi ismerősről, határozottan megmondhatjuk, hogy Peturt sokkal sikerültebben is láttuk tőle. Bánk után Biberach és Peturban lehet legtöbb művészetet kifejteni, s hogy ehez az ut Komáromi előtt nem ismeretlen, azt ugyane szerepet sokszor bebizonyította. Petur elkecsereése s örökös békétlenségének nem tudott ma eléggé éles kinyomatot adni. Legszebben sikerült azon jelenete, midőn Bánk el akarja fogatni, s erre kardot rántva Bánk, fenséges méltósággal említi a király nevét, melyre Petur kardját kiejtve kezéből, megalázva megy Bánkhoz.

A királynét Fodorné asszony (Ujfalusiné) a régi sikerrel adta, s ma sem volt gyengébb mint máskor. Ottóban egy fiatal, kezdő színész Dálnoki lépett fel, s helyét ugylátszik sikerrel fogja betölteni. Mint említettük, a közönség nagy számmal gyűlt össze, minden hely zsúfolásig megtelt. A rendezőség jó lesz, igen helyesen fogja tenni, ha kutyákat nem ereszt a színpadra, különben az estéli komikus jelenet sokszor elő fog fordulni, még pedig mindig azok rovására, kiket a fátum éppen a színpadon fog kapni.

Politikai hírek.

Angolország. London, oct. 26. Az osztrák és porosz kabinetek által Frankfurthoz intézett sürgönyökre vonatkozólag az angol lapok általában megrovólag s csodálkozással nyilatkoznak. A „Times” tegnapi cikkében egyebek közt ezeket mondja: „A napjainkban élő németnek, ha még oly jártas is a politikai dolgokban, nehéz dolog lenne a német szövetség lényegét megfajteni. Ezen hatalom szemmel láthatólag már csak éledegl, s néhány évig még eltehet, ha az európai államok visszaesnek előbbi apathiájokba; de ha Németország dynastiái vagy népei egymásra kiűrnék, akkor örökre szétbomlik az elődök által megállapított rend. Oly csodálatos dolgok folynak ott, hogy nehéz volna elalálni, hová hajlanak a rokonszenvek, s me' politika számíthat sikerre. Hanem az az egy évről évre jobban megdöbbent, hogy Austria és Poroszország, a két irányadó állam, ragadja kezébe a hatalmat, s kedvük szerint alkalmazzák. Ezt ő k természetesen nagyobb erejüknél s szervezetüknél fogva cselekszik, de egyszersmind arra is támaszkodva, hogy a nép azon hitben van, miszerint Németország csak irányadó hatalmainak ereje által lehet erős, s hogy a szövetség gépezete, valamint a kis államok nalkodóinak születési jogaik elavult rendszerhez tartoznak, s előbb-utóbb le fogja a nép nyakáról rázni. Mindamellett sajnálkozással tapasztaljuk, mint gyakorolja hatalmát a biarritzi konferenciából hazatért Bismarck, Frankfurt város rovására, a mely mégis csak főváros s a szövetség székhelye, és valóban nagyon békés községi életet él. A közelebbi napokban történt dolgok eléggé mutatják, mennyire mennek az irányadó nagyhatalmak követelésseikkel, s mennyire nem bírja korlátozni egy Németországban létező hatalom sem, ha ő k jónak látják, hogy együtt lépjenek fel. Ismét megteszik, hogy ezen két hatalom mindegyikét csak a másik bírhatja fékezni. A porosz sürgönyt érdemes megolvasni, mert korunkban ilyesmi nem igen fordul elő. Alig hinné az ember, hogy az szabad állam, a melyhez intézve van, s hogy az egész hiba, a melyért szemrehányásokkal illetik, nem egyéb, mint az, hogy megengedte néhány embernek politikai gyűlékezetet tartani, a milyen Angolországban mindennap fordul elő, és a milyenek tartására a németeknek épp úgy joguk van, mint az angoloknak. Egészen olyan, s egyszóval nem udvariasabb sürgönyt intézett Austria is Frankfurt senatusához, mely méltóságteljes hangon válaszolt; de az lesz mégis a természetesen következmény, hogy a két nagyhatalomnak engedelmeskedni fognak a nem

engednek többé olyan gyűlést tartani. Könnyű ezen előzetes eset jelentőségét felfogni. A mi ma Frankfurttal történt, ugyanazt tehetik később jelentéke nyebb államokkal. Tehát a szövetség engedett Austria és Poroszország kettős diktatúrájának. Nem a szövetség-gyűléshez fordultak a Frankfurttal történtek miatt, hanem Austria és Poroszország saját tekintélyükben bizva „rendszerabályokkal” fenyegettek — mintha a szövetség nem is léteznék.”

Franciaország. Páris, oct. 26. A „Presse” tegnapi száma írja: „A költségvetés több rovatában megalkarítási tervekről beszélnek. A megtakarításokat a császár követelte s az abbéli hírek igen valószínűk. Nevezetesen a hadügyi költségvetést két körülmény szükségképen leszálítja: az egyik a szeptemberi conventio valósitása, s másrésről azt állítják, hogy a kormány a kamaráknak tudtára fogja adni, hogy Mexikoból a csapatokat visszahívja.”

A mexikói szeptemberi egyezmény, ugy látszik, nem pusztán üres hír; pontosabb tudósításaink még nincsenek, azt azonban körülbelül bizonyosnak tarthatjuk, hogy a csapatokat lassan lassan kihuzni csakugyan komolyan elhatározták. A kormány ezen elhatározása legnagyobb részben Fould urnak tulajdonítandó, s a kékköny pénzügyi kimutatásában valószínűleg ő fogja a csapatok kivonulásának tervét jelenteni.

A hadügyministeriumban elhatározták, hogy a strassburgi helyőrséget szaporítani fogják, egyelőre azonban csak tűzérsséggel. E körülményből semmiféle politikai következtetések sem vonhatók.

Debrauz de Saldapenna lovag a „Mem. dipl.”-ban a gasteini egyezség legjelentékenyebb tulajdonságaként tünteti fel Anstriára nézve a provisoriumot, a menyiben Austria ezen szerződésnél fogva Poroszországot egészen a kezében tartja. Azt mondja ezike végén, hogy már most Poroszország minden diplomatiái kifogásainak véget vehet, a nélkül, hogy fenyegetést használjon, vagy támadó állást foglaljon. Mivel — ugymond — arra nézve rég meg egyeztek, hogy czélszerű lesz a hercegségek lakosságát megszavaztatni. Ezen Bismarck által többé nem tagadhatott elvnel fogva tehát Anstriának, mely egész Holstein kormányzatát kezében tartja, csak ezen hercegség rendeit kell egybehívnia s kikérdezni a megüritült hercegi trón betöltése iránt. A mint az ország akarata, az illető közeg által nyilatkozott, Austria föntartván hadiköltségeinek megtérítését, a frankfurti szövetséggyűlésre ruhazza át a herceg végleges constituálásának feladatát. A közép-államok mind vele fognak tartani, a szövetség tekintélyének fentartásáért, s hogy a netalán ellenkező Poroszországot semlegesítsék. Ez aztán, ha tetszik neki, tovább is megszállva tarthatja Schleswiget, a mely nem szövetségi tartomány, ha kinyeri hozzá Bismarck azon hatalmak megegyezését, melyek a bécsi zárományt aláírták. Ezen esetben nem fejezhetné be jobban diplomatiái hájárátát a bécsi udvar, mint ugy, ha méltóság- és becsületteljes módon biztositja a maga saját felelősségét, s Poroszországra hagyja, hogy az európai areopaggal hozza tisztába dolgát.

Olaszország. Róma, oct. 27. Azon hivatalos iratban, mely által Merode hivatalától fölmentetik, a bibornok-államtikár ő szentsége nevében köszönetet mond az exministernek azon „erély-, buzgalom- és gondosságért”, melyet hivataloskodásában tanasított. Kéves nappal ezelőtt ő szentsége, vonatkozva ronesolt egészségére, igen lekötölező modorban azt üzenete neki: „Tartsa meg magát magáért és érettem.”

Antonelli bibornok ezidőszertini hadügyminister egyik kibocsátványban már bírálta a pápai hadseregben történt változtatásokat. Maga Merode is egy napi parancsban vett búcsút a hadseregtől, mely a következőleg hangzik: „Ő szentsége egészenem iránti jóakaró gondoskodásától indítva kegyeskedett engem a hadügyministeri hivatalól fölmenteni. Midőn a pápai hadseregtől megváltak, elismerésemet fejezem ki annak tagjai iránt azon jó hajlaimért, melyet irányomban tanusítottak, s támogatásukért, melyet semmiféle viszonyok között sem vontak meg tőlem. Az utóbbi hat év alatt a sors változékonyságát és sokféle megpróbáltatásokat volt alkalmunk tapasztalni. Ezek emléke egész életünkön át kedves leend reánk nézve, mert az az önmegtagadás, becsületesség és kötelességeink betöltésének emléke. Azon remény táplál, hogy a szent atya bennetek mindenkor oly katonákra fog találni, kik telve becsületérzet- és bátorsággal, méltók leendnek azon dicső hadvezérhez, kit csak nem ré vesztettek el, s azon nagy ügyhöz, melyet védezmének. De Merode.”

Merode barátai azt hiszik, hogy ha egészsége megjavult, ismét be fog lépni a ministeriumba.

Az „A. Allg. Ztg” jelenti Rómából, hogy Ferencz király Rómát elhagyván, Bajorországba fog menni. Több udvari tisztviselő már meg is kapta az illető parancsokat.

Az „Italie”-nak szintén irnak Rómából a külföldi föltervésekről, melyek Merode elbocsátásának jelentékenységéről, s az elbocsátás indokairól fölmerülnek. Sokan Merode visszalépését és Antonelli bibornok ismét visszanyert tulsúlyát az Olaszországhoz közeledés kezdetének s az előbbi rendszerrel való tökéletes szakításnak tekintik. Ezek szerint a válság így következett be. A hadügyminister egyik hivatalnok a magára vállalta volna,

hogy az összegeket, melyek hovafordításáról nem lehetett számolni, a bourbonista rabló-csapatokra fordította. Merode természetesen elvileg roszalván az eljárást, a hivatalnokot mégis védelmezte, s a felelősséget magára akarta vállalni. Ennek folytán heves vita támadt a ministertanácsban azon eljárás kérdéséről, melyet a rabló-csapatok (itt ugynevezett királyi csapatok) ellenében jövőre követni kell. A bibornok-államtikárnak érdekében fekszik a kormánytól minden felelősséget elhárítani, mióta a rabló csapatokat az olaszok nagyobbrészt pápai területre szorították. Különbön ugy látszik, hogy a pápát rendkívül megbototta az, a mint Boggio ügyvéd neki elbeszélte, miszerint Olaszországban általán azt hiszik, hogy a pápai hatóságok kedveznek a brigantaggio-nak. A községek nagyobb része roszalta Merode azon utasítását, hogy a rablókat nem kell nyugtalanítani, s velük mint ellenségekkel bánni, ha csak tetten nem kapják, sőt szükség esetében segíteni is kell őket, ha II. Ferencz önkényeseinek látszanának.

Az „Italie” azon igen helyes észrevételt teszi, hogy Palmerston nagy eszének és működésének lehet főkép köszönni, ha az ő toryisták ellenszenvek Olaszország erősbödése ellen, 1859-ben — midőn Napoleon császár föllepett, Angolország magatartására nem gyakoroltak befolyást. Palmerston az angol politikának Olaszország ellenében oly irányt adott, melyet most már semmiféle párt sem változtathat meg a nélkül, hogy Angolország hatalmi állásának a középtengeren és Olaszország fejlődésének ne ártson. E tekintetben valóóság szerencse volt, hogy Olaszország Ricasoliban oly államférfival bírt, kinek neve a Palmerston-féle körökben jó hangzással bírt. Palmerston a szomorú 1815. évből a Metternich-Wellington Talleyrand-féle időszak előitéleteiből semmi egyebet nem tiltetett át az ötvences évekbe, mint gazdag tapasztalásokat és azon törekvést, hogy kortársai hibáit az európai politikában, a mint az idő és helyzet kívánta, ismét jóvá tegye.

A „Giornale di Roma” a francia csapatok visszahívása alkalmából valóóság vádat intézett az olaszok ellen, melyben állítatik, hogy az egyházi állam határait Victor Emanuel király rendes katonasága és nemzetőrei gyakran megsértik. Szórol szóra irta tovább: „ezen, a francia” hadsereggel szemben véghez vitt tények nemcsak a védelem és tisztelet fennntartás alapeleit sértik, hanem egyuttal komoly okot szolgáltatnak egészen más megítélésre annak, mi lesz legvalószínűbb következménye a francziák elmenetelének.” E római vád a francia kormány ellen nem kevésbbé, mint az olasz ellen is volt intézve: amaz békével tűrt volna a szeptemberi szerződés megsértését, utóbbi által Róma ellen. Az „Italie” rögtön azt felelte ez insinuationra, hogy a tényállás egy általán hamis leírása; miután fordult ugyan elő, hogy rablók üldözése alkalmával néhányszor a roszul jelezett határvonalat az olaszok itt, a francziák ott néhány lépéssel túlhaladták, azonban ennek tovább semmi következménye nem volt az olasz és francia parancsnokok között, sem a szívélyes egyetértés nem lett zavarva a brigantaggio megsemmisítését illetőleg.

Németország. Frankfurt, octob. 29. A nemzeti-egylet közgyűléséről szóló politikai jelentés a tegnap 9 órakor este tartott bizottmányi ülésben véglegesen megállapítottat. A jelentés egy bevezetéstől s hat szakaszból áll. A bevezetésben constátálva van, hogy az egylet a pillanatnyi helyzet nehézségei közepett legalább az erkölcsi erőt megőrizte, mely lényeges előfeltétele a bekövetkezendő sikernek. A jelentés I. szakasza a schleswig-holsteini ügyről ekkép szól: Austria csak azért vett részt a háboruban, mert meg akarja akadályozni, hogy Poroszország ne buzzon a dologból egyedoldallal hasznót, Austria megfelelő kártalanítása nélkül. Poroszország egészen más helyzetben van. Poroszország céljai a hercegségekben a mostani — részben általa előidézett — viszonyok közt s az eddig alkalmazott eszközökkel el nem érhetők. Sem a közbeesőleg történtek, sem az ügyek mostani állása nem indíthatja a nemzeti-egyletet arra, hogy állását megváltoztassa. Programja e két pontból áll: 1. Hogy a hercegségek állami viszonyai a jogmeggyűződés mértéke s a hercegségek lakosainak óhajatai értelmében szabályoztassanak. 2. Hogy a hercegségek tegyék meg Poroszországnak azon engedményeket, melyeket Németország s különösen tengerészletének jövője parancsolólag követelnek. E program a hercegségek s általában a szabadelvű Németország által elfogadtatott. A márt. 20-iki berlini compromissum biztositja a hercegségek önállóságát a belügyekben; másrésről több engedményt tesz Poroszországnak, s azt a schleswig-holsteini nép a sajtó útján, egyleteiben s különféle tituleteiben helybenhagyta. Azonban a schleswig-holsteini kérdés végleges szabályozása jogérvényesen csak a schleswig-holsteini nép szavazata által történhetik. Az annexiót a külföldtől oly áron kellene megvásárolni, melyet Bismarck nem adhat meg, ha akarná is. Habár pedig Poroszországban itt-ott a nép véleménye a hatalom-nagyobbitás családony kilátásai által elvakíttatja magát, de a porosz nép össz nézetét s összakaratát csak képviselőháza fejezheti ki.

A II. szakasz előadja Poroszországhoz belálapotait, s elismeréssel adja a szilárda- és kintartásról, melyet a porosz nép s képviselői az alkotmány-jog melletti harcban kifejtettek.

A III. szakasz Austria helyzetéről szól, s mondja: Az új alkotmányválság kimenetele még most minden számításán kívül esik. Austria német része az eléje kitért feladattal szemben még most nem tud tanácsot adni önmagának, e tanács nem jöhet kívülről. Mig majd Austria német része követendő eljárása zsinórmértékét önmagában fel nem találja, addig a német nemzeti párt nem képes állást foglalni az új fordulattal szemben. Csak egyet kell szemlgyre venni: a csehek hadjárátát a németiség ellen Csehországban: a német nemzeti pártnak itt van hatásköre.

A IV. szakasz a német közép- s kis-államokról szól, s mondja, hogy ezek közül csak Baden tüntet fel megöngyugató képet.

Az V. szakasz a külföldre vonatkozik.

A VI. szakaszban ez áll: Németország s Europa helyzete nehézségeket támaszt a nemzeti-egylet mostani állása elé. Férías kintartást s kettőztetett tevékenységet kell tanusítani. Az egylet nem hagyja el a törvényes tért, fenyegetésektől nem ijed meg, s a pillanat kedvezőtlenége által nem téríteti el magát feladatától. Most még Németország életében oly helyet tölt be, melyet még sokáig nem pótolhat senki. A nagy német reform-egylet nyomtalanul tünt el, s az annak megújítására legközelebb tett kísérletek eredménytelenségük által eléggé bizonyítják, hogy a nemzeti-egylet programján kívül, a nagy nemzeti célokra irányzott tevékenységnek nincs anyaga. Az egylet legkevésbbé fogadhatja el azon nézetet, hogy a németek alkotmányos egyesülésének kérdése elejtendő, s hogy a nemzeti politikáról le kell mondani, hogy az egyes államok belügyeinek kifejlesztésére annál több erőt lehessen fordítani. A nemzet nagy feladatára való figyelem soha sem volt bátrányos az egyes államok szabad fejlődésére, mialatt másrésről a hatalmi kérdés, melyet Németországnak a maga életében meg kell oldania, nem halasztható. A nemzeti-egylet azt egyelőre csak szellemileg s erkölcsileg, közvetlen gyakorlati eredményre való kilátás nélkül, mozdíthatja elő; azonban annak a közvélemény napirendjéről nem szabad letűnnie, a nép szívében folytonosan ápolgatnia kell. Ez azon feladat, melyet a nemzeti-egylet minden körülmény közt betölthet, s melyet be is kell töltenie, mert betöltése lényeges előfeltételt képezni a végezel, mely a szabadságban egyesítendő Németország ujjaalakítása elérésének.

Ujabb. Schleswig, october 29. A schleswig-holsteini határon állomásozó porosz őrsegek parancsot kaptak, hogy Augustenburg herceget, ha Schleswigbe átlépni akar, tartóztassák fel.

A „Morning Post” és a „Times” is nyilatkoznak a Frankfurthoz intézett jegyzékek ügyében. Az első Frankfurt souverainitásának megsértését látja abban, valamint európai jelentőségű államcsinyt, és azt kérdi, valjon hallgatni fognak ez ügyben a többi nagyhatalmak? — Egy másik cikkben azt mondja a „Post”: „ha valamely esemény a Rajna-szövetség bizonyos nemének megújítását eredményezhetné, — éppen a Németországban előfordult eset volna olyan.”

A „Pays” a két német nagyhatalmaságnak a gasteini conventio óta tanusított politikáját oly heveséggel taglalja, a mely különösen feltűnt azon időben, midőn Bismarck gróf Franciaországban volt, Drouin de Lhuys pedig ebédet készült adni tiszteletére. A félhivatalos lap ennél fogva — ugy látszik — bizhatik abban, hogy felszólalását felsőbb helyen nem fogják roszalni.

Párisi diplomatikus körökben azt mutatják, hogy Russel lordnak ministerelnökké történt kinevezetésével nagyon meg vannak elégedve, mert a mint mondják kijelentette, mikép a kormányt egészen Palmerston elveihez hiven fogja vezetni.

A „Kolozsvári Közlöny” magán távsürgönye.

Feladatott N.-Szebenben nov. 2-án d. u. 3 óra 15 p.
Megérkezett Kolozsvárra nov. 2-án d. u. 3 óra 30 p.

A szász nemzeti egyetem mai gyűlésében terjesztett elő és olvastatott fel a választfelirati tervezet, mely magasztalja az octoberi diplomát és februári patenst, a román nemzet becsikkelyezését, a nyelvtörvényt, a megerősítetlen választási törvényt. Elesen bírálja a mostani választási törvényt, nagy aggodalmat vannak, de a kiegyenlítés tekintetéből meghajol a szeptemberi császári nyilatkozvány előtt, s az országgyűlésre leendő követküldés mellett nyilatkozik. A szász nemzet municipalis alkotmányának előleges államjogi biztositása mellett az unioha beleegyezik. Különvélemény adatott be. Érdemes tárgyalás hettőn.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

November 3-án: 5% Nemzeti kölcsön 100 frt. 69.15. — 5% Metalliques 100 frt 64.75. — Bankrészvénny 771. — Hitelintézeti részvény 200 forint 158.60. London 10 ft st. 100 frt 23 1/4. kr 108.70. — Ezüst 107.75. Cs. kir. arany 5.29. — 1860. kölcsön 84.20.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

Szám 4443. 1865.

(329)

(1—3)

Hirdetmény.

Ns. kolozs megye id. törvényszéke közhírré teszi, hogy az 1865-ik évi december 13-án 5201 szám alatti jogerejű becslési végzés alapján Szilvássy László felperesnek 10,500 o. é. ft. tőke követelése, ennek 1863 november 1-étől a fizetésig folyó 6% kamatja, az eddig megállapított perbeli, úgy a becslés alkalmával felmerült, és jelenlegi kérésért összesen 66 ft. 37 kr. ban mérsekelt, úgy az ezután felmerülő költségek erejéig alperes gr. Tholdalagi Mihály N. Erőseben fekvő, bíróilag 118,014 ft. 17 kr. becsült jószágának, mely több rendbeli belső telkekből rajtalevő épületekkel, külső szántó, kaszáló, erdő és legelőreszekből áll, bírói végrehajtásos árverezése megengedtetvén, fogantatására végett két határnap tűztetik ki, **1866-ik évi február 19-ik és április 5-ik napján** d. e. 9. óráan kezdődőleg Kolozsvárt a megye törvényszék irodájában.

Miről a venni kívánók oly hozzáadással értesítettnek, hogy az elárverezendő fekvők az első határnapon csak becsárban, vagy azon felül, a másodikon a becsáron alól is a többet ígérőnek el fognak adni.

Az elárverezendő ingatlanokról szóló becslési munkát, és az árverezési feltételek megtekinthetők a megye törvényszék levéltárában.

Végül a jelzálogos hitelezőkhöz a prdts 509 §-ban részletezett felhívás intéz. tetik.

Ns. Kolozs megye id. törvényszékének 1865-ik évi October 3-án tartott üléséből.

(330)

(1—3)

Hirdetmény.

A fels. kir. főkörmányszéknek folyó hó 12-ről 25,142 sz. a. kelt rendelete következtében az ezen a Nagy Enyedi orsz. kir. feyintézet örszemélyzetének a jövő 1866 évre járuló öltönyökhöz a szükségesítő kelmék és anyagok u. m.

18	rőf 1 1/3	rőf széles világos szürke köpenynek való posztó.
113 1/4	" 1 1/2	" " búzavirág színtű szegélynek való posztó.
225	" 1 1/2	" " kabátának való sötét zöld posztó.
157 7/8	" 1 3/4	" " nadrágnak és mellénynek való szerezesen szürke posztó.
16	" 1	" " köpeny bérlesnek való vászon.
387	" 1	" " kabát, nadrág és mellénynek való vászon.
113 3/4	" 3/4	" " uszály bérlesnek való calicot.
211 1/3	" 1	" " lábravalónak való vászon.
42 3/4	" 1	" " tüzet köpenyre való nagy sarga réz gomb.
11 1/3	" "	" " apró " " " "
182	" "	" " kabátára " " " " " "
30 4/12	" "	" " " " " " " " " "
91	" "	" " nadrágra " " " " " "
45 6/12	" "	" " mellényre " " " " " "
91	" "	" " darab sötétzöld sapka, ebből 4 drb ezüsttel szőtt sinor és rózsával, a többi selyem sinor és rózsával, valamennyi fénymázos szemernyővel és viaszszoszáson borítékkal egyremásra.
100	" "	" " csillag. ebből 6 drb ezüsttel szőtt, a többi selyem egyremásra.
4	" "	" " nyakposzmánt, ebből egy drb ezüsttel szőtt a többi selyem egyremásra.
108	" "	" " katonai nyakaaváló árverés után lévő beszerzendők; az e tárgy- rúszint az urbéri, résztint pedig a tízed kárpótlási ügyet illetőleg kibocsátott hird- ményekre az összes kárpótlási ügy célzatosul s végleges keresztülvitelére nézve a következő a volt földesurak által követendő szabályok állítottak meg:
22	" "	" " kardbojt, ebből egy drb ezüsttel szőtt, 3 drb fehér dróttal szőtt, a többi selyem egyremásra.

beli írásos árcsökentés folyó évi **Szt. András-hava 18-ra** reggeli 10 órára íratik ki, mi azon megjegyzéssel tétetik közhírré, hogy az ezen vállalkozáshoz hozzá szó- lani kívánók szabályszerű béléggel ellátott az egész szállítmányért kívánt összegnek 5% -val, mely készpénzben vagy tőzsdé járvány árral bíró belső állampapírokban léssen leteendő, mint bánatpénzzel megterhelt írásos ajánlataikat a kitűzött határidőig ezen igazgatósághoz annál bizonyosabban benyújtás, mivel azontul, semmi bármily jutányos ajánlat sem fog többé elfogadtatni. Az ezen vállalkozásra vonatkozó szor- rosabb feltételek valamint a szállítandó kelmék és anyagok minta darabjai is, melyek- kel a szállítandó kelmék és anyagoknak ugyanazonosoknak kell lenniök, az ezen in- tézet irodájában a szokott hivatalos órák alatt addig is megtekinthetők.

Az orsz. kir. feyház igazgatóságától.

Szamosújvárt 1865 octoberhó 27-én.

Szám. 92. 1865.

(323)

(2—3)

Hirdetmény.

Tekintve, hogy az egyéni felszámolások annyira előhaladtak, hogy az együt- tes községenkénti felmérés eredményei szerint felmerült területi különbségnek meg- felelő urbéri kárpótlási tőke egyáltalában, s azon közönségeket illetőleg, melyekre nézve az egyéni felszámolások véglegesben bevégeztek, egyszersmind a kárpótlási tőke után járó tökéssített kamathátralék is biztos alapon megállíthatatik, tekintve to- vábbá, hogy ez által a volt földesuraknak alkalom nyitattik arra, miszerint a volt alattvalók birtokaiban időközben történt birtokváltozások a volt földesurak s földte- hermentesítési alap érdekében kellően kifizetést adhatassanak; valamint hogy a volt föld- esurak ez által a földtehermentesítési alap megrövidítése nélkül az előleges urbéri kárpótlás alkalmával bár minő okból nem tárgyaló urbéri természetű földrészeletet után is kárpótlást nyerhetnek; s végre hogy az eddigelő viszont bármínő okból kár- pótlás alá még bé nem jelentett urbéri állományok is a földmérleti ügy előhaladásá- hoz képest kárpótlás végett célszerűen bejelentethessenek, a magas kir. Udvari Kórlátnokárnak idei Augustus hó 22-én 3366. szám alatt kelt rendelete nyomán, melylyel az utólagos s illetőleg végleges urbéri s tízed kárpótlási ügy körül eljárás utasításilag a végleges szabályoztatott, hivatkozva a volt cs. kir. országos földteher- mentesítési alapigazgatóság részéről 1855-ik évi Aprilis hó 10-ről s 1859-ik évi Ju- nius hó 30-ról 237. s 204. számok alatt, úgy szintén a kir. Főkörmányszék mint országos alapigazgatóság által 1863-ik évi Januarius hó 17-én 1326. 98 u. k. sz. a. rúszint az urbéri, résztint pedig a tízed kárpótlási ügyet illetőleg kibocsátott hird- ményekre az összes kárpótlási ügy célzatosul s végleges keresztülvitelére nézve a következő a volt földesurak által követendő szabályok állítottak meg:

1.) Felsőzállatnak mind azon volt földesurak, morális testületek, gyámnokok és gondnokok sat. sat. kik részéről az idézett 1855-ik és 1859-ik évi hirdetmények nyomán egy vagy több urbéri állományok, a melyek urbéri perek tárgyává nem vál- tak, vagy ha azzá is váltak, de fölöttük már jogérvényes határozat még nem hozottát s ed- digelő még bé nem jelentettek, vagy ha bé is jelentettek, de még nem láttattak el, miszerint ebbeli igényeiket mátlól számítandó négy hónapok alatt ezen országos földtehermentesítési alapigazgatóságnál követelől vagy a posta útján annnyival bizonyosabban, még pedig köz- zönségenként bejelenteni, s illetőleg megújítani egykezzesnek, mivel az ellenkező e- setben az ezen határidő után beadott bejelentések csak összes kárpótlási ügy bevé- gzése után, s ekkor is csak az illető igény keresők költségén fognak tárgyalás alá vétetni, megjegyeztetvén: miszerint a perbe fogott, s jogérvényesen még eddigelő el nem láttott urbéri állományok bejelentésére nézve a négy havi bejelentési határidő azon naptól léssen számítandó, melyen a jogérvényes urbéri törvényszéki határozat az igény keresőknek kézbesítetteti fog, önként értetődően, miszerint ezen körülményt az igény keresők bejelentésük alkalmával, még pedig okmányilag kötelesek bebizo- nyítani, minthogy az ellenkező esetben bejelentéseik elkesztetteknek fognak tekintetni s a valóstási költségeket nem a földtehermentesítési alap, hanem ök magok lesznek kénytelenek hordozni.

Ugyanezen mátlól számítandó négy havi határidő tűztetik ki azon tízed kárpót- lási igényekre nézve is, melyek eddigelő még nem jelentettek be. A fentebbi szabály, mely szerint t. i. az esetben, ha a bejelentések a négy havi határidő eltelte után, adattak be, azoknak valóstása és további tárgyalása csakis a bejelentők költségein történend meg, ezen bejelentésekre nézve is irányadó.

A földtehermentesítési alap érdeke, mint szintén az összes kárpótlási ügynek mielőbbi s célszerű keresztülvitelére egyformán megkívánják, hogy minden igények a maga idejében bejelentetvén, a földtehermentesítési országos alapigazgatóság képes lehessen egy bizonyos terv szerint eljárhatni, annnyival inkább, mivel a számtalan változások, melyek a volt alattvalók birtokaiban, mint szintén a vételjogosult szemé- lyekben is időközben történtek, az igények községenkénti valóstását egyformán szük- késsé teszik, e pedig csak úgy létesíthetők, ha minden egy és ugyanazon közön- ségre vonatkozó igények a maga idejében bé fognak jelenteteni.

2.) Felsőzállatnak mindazon volt földesurak, morális testületek sat. sat. az utólagos, s illetőleg végleges urbéri kárpótlást s annak tökéssített kamathátralékát igénybe venni szándékoznak, miszerint ebbeli folyamodásukat viszont mátlól számítan- dó négy hónapok alatt közvetlen, vagy a posta útján, tekintet nélkül arra, hogy igényeiket már bejelentették, s talán utólagos urbéri tőke kárpótlásukat is már ki- kapták, ezen országos földtehermentesítési alapigazgatósághoz annnyival bizonyosab- ban, még pedig községenként bejelenteni, mivel az ellenkező esetben, az elkésztett az előbbeni pont alatt felhozott bejelentések csak az összes urbéri kárpótlási ügy be- végzése után, s viszont csak az igényt keresők saját költségén fognak tárgyalás a- lá vétetni. Minden jószágösztet vagy jószágreszre (parcellára) nézve, melyre néz- ve egy külön határozvány lón kiadva, az utólagos kárpótlás iránti beadványok is külön benyújtandók.

3.) Figyelemztetnek azon volt földesurak sat. sat. kiknek a bejelentett s már kárpótlott urbéri állományaikból, egyes urbéri természetű földrészeletet bár minő ok- ból kimaradván, valóstás s kárpótlás alá nem vétettek, s azokat utólagosan kárpót- lottatni kívánják, miszerint ezen egyes földrészeletet állományonként kimutatván, e- zen kimutatást a 2-ik pont szerint szerkesztendő folyamodvány mellé csatolni egy- kezzesnek; annnyival inkább: mivel az ellenkező esetben az együttes községenkénti felmérés eredményei szerint felmerült területi különbség illetőleg területi többlet csak azon földrészeletre fog kiterjesztetni, s illetőleg kárpótlás alá számíttatni, melyek a már kiadott bár miképp nevezett kárpótlás megállítása alkalmával, mint urbéri ter- mésztű s kárpótlás alá tartozó földrészeletet valóstíttattak.

4.) Figyelemztetnek a volt földesurak saját érdekeikben, hogy mintán volt alatt- valók birtokaiban időközben számtalan változások történtek, melyek az együttes községenkénti felmérés eredményei szerint felmerült területi többlet lényegesen be- folyhatnak, viszont állományonként kimutatván, ezen kimutatást is a 2-ik pont alatti folyamodványuk mellé csatolni, vagy legalább a valóstási tárgyalás alkalmával az illető bizottmányok bemutatni egykezzesnek, annnyival is inkább, mivel az ellenkező esetben ha a valóstási bizottmányok a földmérleti munkálatok alapján a birtokválto- zási kimutatások hiánya miatt, a történt birtokváltozásokra tökéletesen ki nem tisz- tázhatók, s az eredeti valódi birtokosokra vissza nem vihetnék, az ez ötlethől fel- merülő sérelmekre többé semmi tekintet nem fog vétetni.

Az 1. és 2. pontok alatt említett bejelentéseknek, s illetőleg folyamodványok- nak egy szintén az azokhoz csatolandó 3. és 4. pontok alatti kimutatásoknak mi- képp leendő szerkesztését illetőleg gondoskodni fog a földtehermentesítési országos alapigazgatóság, hogy az érdektel földesurak az e tárgyban kiadott oktatást az ille- tő hatóságok után mielőbb megkapassák, végre

5.) Figyelemztetnek a volt földesurak, hogy mintán az idézett utasítás szabá- lyainál fogva a valóstási bizottmányok arra vannak utasítva, miszerint azon állomá- nyokat vagy földterületeket, melyek az első valóstás alkalmával mint tiszta major- sági természetű birtok, vagy legalább kétséges természetűnek fogva fenntartva az ur- béri törvényszékek elhatározását, a kárpótlott urbéri területből kiszakítottak, az utó- lagos illetőleg végleges urbéri kárpótlási terület kifizetése alkalmával is merőbe elmozdítottak s a kárpótlandó területből kiszakaszák a mennyiben bé nem bizonyít- tatnék, hogy a kérdésben lévő birtokok valóban urbéri természetűek, minden az ily állományokra vagy földrészeletre vonatkozó irományait előszedni, hogy azokat a kifizetendő tárgyalásra magokkal vivén, képesek lehessenek jogos igényeiket a való- stási bizottmányok előtt bemutatni.

Ezen okmányokon kívül szükségesítvén mind a még bé nem jelentett urbéri- ségek biztos valóstítására, mind pedig a különösen az utólagos illetőleg végleges kár- pótlások területi kifizetése számára a volt földesurak kezén lévő volt alattvalók urbéri viszonyaira vonatkozó magány iratok is, milyenek az urbéri szerződések, osztály, és határeljárási levelek „conscriptiók” stb. kötelezőségekké tétetik a földesuraknak a a kifizetendő tárgyalási napra magokhoz vévén, a valóstási bizottmányoknak felké- réskre, annnyival inkább bemutatni, mivel különösen azon esetekben, melyekben az előbbeni valóstási munkálatoknak újbóli megvizsgálása szükségesé vált, azok hiá- nya miatt az újbóli megvizsgálása a volt földesurak részére káros és kijavíthatatlan eredményeket vonhat maga után.

Az országos kir. Földtehermentesítési Alapigazgatóság Elnökségétől.

Kolozsvárt, october hó 14-én, 1865.

NEM HIVATALOS.

(320)

(3—4)

Hirdetvény.

Fan szerencsém a t. cz. közönséget értesíteni, hogy Erdélyre kibátó ügyvéd- ség folytatására letett bitem alapján nyert felsőbb engedéllyel **ügyvédségem** saját nevem alatt megkezdtem, és mintán alkalmam volt a most kihirdetett és fo- lyamba jövő földtehermentesítési végleges és dézma kárpótlási ügyekben a vételjo- gosultak igényeinek alapos és költség kimelés tekintetéből **célzatosul be- jelentési ügy valóstási gyors modorral** bővebben megismerkedhetni, nem különben a vételjogosultak kitűnő előnyére ható összeköttetésem létre hozni — szol- gálatom ajánlani bátorodom az **ügyvédi szakhöz tartozó ügyek**ben kívül, név- szerint a **végleges és dézma kárpótlási ügyek** kezelése iránt a földteher- mentesítési cs. k. alappénztár székhelyén Nagy Szebenben lakó és alább hirdető megbízottam ügyvéd Kovács János közreműködésével és azon meggyőződéssel, hogy lelkiismeretes, pontos, gyors és legmáltányosabb szolgálattal velem érintkező t. hazámiai állandó pártfogását magamnak biztosíthatom.

Ügyvédi irodám székhelye: Kolozsvár, királyutca 15 szám alatt, özvegy Se- resné házában.

Kolozsvárt, 1865-ik october 24-ik napján.

Kovácsnai **KOVÁCS SÁNDOR**, ügyvéd.

Hirdetvény.

A végleges és dézma kárpótlások kihirdetése következtében a t. vé- teljogosultaknak azok iránti igényeik kellő bejelentése, valóstítása, kárpótlási össze- gek folyóvá tétele, kivétel és kézbesítése iránt a mltgs földtehermentesítési alapigaz- gatóságnak székhelyén Kolozsvárt lakó és fenn hirdető megbízottam ügyvéd Kovács Sándor közreműködésével a leggyorsabb és legmáltányosabb szolgálattal ajánlani bátorodom.

Ügyvédi irodám székhelye: Nagy Szeben Soosutca 596 szám alatt.

Nagy Szeben, 1865-ik october 24-ik napján.

Kovácsnai **KOVÁCS JÁNOS**, ügyvéd.

MEGJELENT
Stein Jánosnál s általa minden könyvkereskedésben kapható

KOLOZSVÁRI KÉPES NAGY NAPTÁR.

1866-dik évre

Szerkeszti **K. PAPP MIKLÓS.**

II-dik ÉVFOLYAM.

Ára e terjedelmes naptárnak csak **1 forint.**
Postán megrendelt példányért fuvarlevélre megkívántató-bélyeg- és pakolásért **még 10 kr** melléklendő.

POLITICA CONDUCATORILORU

NATIUNIEI ROMANE

din Transsylvania in cica din urma cinci ani.

Serisa de UNU ROMANU. Ára 25 kr.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda beftüvel (Bel-farkasutca 74 sz.)

Vas Gereben Dixi. Korrajz. Két kötet 2 frt.

Thierry A. Attila, Attila fiai és utódai történelme a magyarok Európába telepedéséig. Fordította Szabó Károly. 3-dik kiadás. Első füzet. Ára 1 frt.

Thiers A. Első Napoleon trón- lemondása. Elba-sziget. Visszatérés. Fordította Kecskeméty A. Ára 2 frt.

— Waterloo. Ára 2 frt.

— I. Napoleon Szt.-Ilona szigetén. Ára 1 frt 20 kr.

Szalay László. Adalékok a magyar nemzet történetéhez a 16-dik század- ban. Ára 1 frt 20 kr.

(333)

(1—1)

Nyilvános halanyilatkozat.

Igen lekötözve érzem magam leg- bensőbb köszönetemet nyilvánítani, **Fácza- nyi Hermann** gyógyszerész urnak (Pest, királyutca Nr. 43) mint a nagyon kitűnő **fogpapir** feltalálója és készítőjének, mely papir nőmnek éveken át tartott fogfájda- lmat megszüntette, mielőtt minden más ez- előtt magasztalt fogfájás elleni szert siker nélkül használt; egyszersmind ezen fogpa- pirt mint különösen jónak tapasztalt szert a fogfájás ellen a legmelegebben és bizto- sabbban ajánlhatom a szenvedő emberiség javára.

October 22-én 1865.

Kölber Ágoston

Fűszerkereskedő. Pest, hatvani utca.

(321)

(3—3)

Egy ház,

három szoba, konyha, kamra, istálló és szinből álló — olcsó áron **eladó.** Értekezhetni Dáné Károly urnál Hátzegen.

(322)

(3—3)

Áldírtnak van szerencséje a tisz- telt közönséggel tudatni, hogy a **gya- lai uradalom közös fájának el- adását** **magára vállalta**; az idei **Bikfa**, mely csak Gyaluig vagyon usztatva, jóságára, valamint olcsósá- gára nézve bátran ajánlható, **ára helyt Gyaluban 4 frt 50**; felelős- ség mellett **Kolozsvárra beszál- litva 6 frt 50 kr.** ezen kívül helyt Kolozsvárt vagyon nagy mennyiségű **Deszka**, száza 25 forint.

Kolozsvárt, 24. october 1865.

TAUFFER FERENCZ.

(315)

(5—6)

Eladó biliárd.

Egy használt, de jó **BILIÁRD** minden hozzá valókkal együtt **eladó.** Értekezhetni iránta Széchenyitér 49- dik számú háznál, a timár czéh ház mellett.

(324)

(3—3)

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, mikép bold. Sz.-K. Cseh Ferencz urnak hátrahagyott Benedekfalvi, K.-Debreczeni, Kecskésfalvi, Rád és Kelenczei minden javai **decem- ber hó 15-én** reggeli 10 órakor Bene- dekfalván, általam mint osztóztató bíró ál- tal, önkéntes árverés mellett szabad kéz- ből örök áron el fog adatni. A kellő értesi- tések pedig általam itt Szatmár városában 45 sz. a. házamban, addig is a venni akaró- nak megtétethetik.

Kelt Szatmár, oct. 12-kén, 1865.

GYENE KÁROLY,

mint osztóztató meghatalmazott bíró.

(325)

(3—4)

Haszonbér.

Mocsással határos Légen helységben háromszáz holdnyi, belső tágas curialis ve- teményes gyümölcsös, jó lakház, gazdasági épületek, néhány belső telkek, külső szán- tók, kaszálók és szőlő, öszi vetések, tago- sítás külsőben léve, annak beáltával fen- tebbi árért 4 évre, a külsők mántul, a belsők jövő 1866-ik év márciusa 1-jétől cautio kötés mellett bérbe adó. Értekezhet- ni bérmentes levél mellett Légenben lakó tulajdonos **Lázár János**sal.

(288)

(3—6)

Dr. Tüske

aranyér - gyógyitala.

Ezen, hatására nézve még eddig felülmulhatlan szer biztos sikerrel al- kalmaztatik mindennemű arany-eres ba- jokban, a gyomor nyálkásodása és üdült hurut ellen, étvágyhiány és rossz emész- tésnél, rögzült hasztorulással, máj és lép dagadásánál, sárgakórban stb.

Egy üveg ára, használati utasítással 1 frt 70 kr.

Főraktár Pesten: Török J. gyógy- szerész urnál. — Temesvárott: Peeher J. C. — Kolozsvárt: Wolff J. — Brassóban: Jekelius J. — Nagy- Szebenben: Zöhner J. F.